

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

**Финансиски извештаи изготвени во согласност со
Меѓународните стандарди за финансиско известување**

за годината што завршува

на 31. декември 2010 година

Содржина

	Страна
Независен ревизорски извештај	1-2
Биланс на успех	4
Извештај за сеопфатна добивка	4
Извештај за финансиска состојба	5-6
Извештај за промените на капиталот	7
Извештај за паричните текови	8
Белешки кон финансиските извештаи	9-61

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Советот на Народна банка на Република Македонија

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Народна банка на Република Македонија, кои што го вклучуваат извештајот за финансиската состојба заклучно со 31 декември 2010 година, како и билансот на успех, извештајот за сеопфатна добивка, извештајот за промени во главнината и извештајот за парични текови за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување, и интерна контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околноста, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, приложените финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, даваат вистинска и објективна слика на финансиската состојба на Народна банка на Република Македонија заклучно со 31 декември 2010 година, како и на неговата финансиска успешност и неговите парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување.

PricewaterhouseCoopers Revizija doo.

ПрајсвотерхаусКуперс РЕВИЗИЈА ДОО

Скопје,

7 март 2011

ОПШТИ ПОДАТОЦИ

Членови на Советот

Петар Гошев, гувернер
Димитар Богов, вицегувернер (од 31 јули 2010 година)
Емилија Нацеска, вицегувернер (до 25 јули 2010 година)
Фадил Бајрами, вицегувернер
Верица Хаџи Василева - Марковска
Горан Петрески
Лиман Куртиши
Драге Јанев
Тихомир Петрески
Сашо Арсов

Седиште

Кузман Јосифовски Питу, број 1
1000, Скопје

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Финансиски извештаи за годината завршена на 31. декември 2010***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***БИЛАНС НА УСПЕХ**

	Белешка	31. декември	
		2010	2009
Приходи од камати	5	300.126	164.185
Расходи од камати	6	(1.768.054)	(1.333.479)
Нето-приходи од камати		(1.467.928)	(1.169.294)
Приходи од провизии	7	207.326	207.343
Расходи од провизии	8	(14.166)	(7.799)
Нето-приходи од провизии		193.160	199.544
Нето нереализирани курсни и ценовни промени	9	4.795.377	1.710.283
Нето-приходи од хартии од вредност за тргување	10	435.495	1.071.996
Приходи од дивиденди	11	21.521	7.670
Останати оперативни приходи	12	151.572	213.277
Расходи за вработените	13	(346.494)	(358.057)
Амортизација	26,27	(77.814)	(74.834)
Останати расходи	14	(222.137)	(207.254)
Посебна резерва и исправка на вредност	15	217.717	(17.513)
Нето-добивка за годината		3.700.469	1.375.818

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА

	31. декември	
	2010	2009
Нето-добивка за годината од биланс на успех	3.700.469	1.375.818
Останата сеопфатна добивка	-	-
Останата сеопфатна добивка за годината	-	-
Вкупно сеопфатна добивка за годината	3.700.469	1.375.818

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Финансиски извештаи за годината завршена на 31. декември 2010***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА**

СРЕДСТВА	Белешка	31. декември	
		2010	2009
Ефективни странски пари	16	88.813	154.535
Депозити во странска валута	17	21.320.909	28.299.309
Странски хартии од вредност	18	69.772.893	55.163.675
Злато	19	14.256.019	10.291.334
Специјални права на влечење	20	57.728	3.886.612
Девизни средства		105.496.362	97.795.465
Побарувања од државата за односи со ММФ	21	4.697.709	560.415
Хартии од вредност на државата	22	781.426	757.701
Побарувања од државата		5.479.135	1.318.116
Членство кај ММФ	23	4.835.434	4.777.531
Кредити дадени на банки	24	15.912	15.912
Други побарувања	25	-	-
Побарувања од банки		15.912	15.912
Недвижности и опрема	26	906.427	945.500
Нематеријални средства	27	25.683	33.574
Пригодни ковани пари	28	101.109	105.977
Побарувања	29	27.958	24.802
Останата актива	30	155.875	205.948
Вкупно средства		117.043.895	105.222.825

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31. декември 2010

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА (продолжение)

ОБВРСКИ И КАПИТАЛ	Белешка	31 декември	
		2010	2009
Готови пари во оптек	31	20.173.010	19.482.000
Депозити на банки	32	16.569.637	15.045.092
Задолжителна резерва на банки во девизи и задолжителна резерва на штедилници во денари	33	13.187.616	12.239.921
Благајнички записи на Народната банка	34	25.943.719	15.861.833
Задолжителен депозит на банки и штедилници	35	-	169.214
Денарски депозити на државата	36	8.322.635	5.022.061
Девизни депозити на државата	37	3.068.062	9.917.140
Депозити на државата		11.390.697	14.939.201
Ограничени депозити	38	480.663	667.920
Обврски врз основа на алокација на СПВ -во име и за сметка на државата	39a	4.697.709	4.388.831
Обврски врз основа на членство и депозити	39b	4.835.434	4.777.531
Обврски кон ММФ	39	9.533.143	9.166.362
Останати депозити	40	2.412.792	3.413.519
Останати обврски	41	169.192	576.555
Посебна резерва	42	6.084	209.372
Останата пасива	43	729.329	704.292
Останати обврски		904.605	1.490.219
Вкупно обврски		100.595.882	92.475.281
Капитал		1.289.789	1.289.789
Општи резерви		1.017.666	1.780.039
Ревалоризациони резерви		14.140.558	9.677.716
Вкупно капитал и резерви	44	16.448.013	12.747.544
Вкупно обврски и капитал		117.043.895	105.222.825

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31. декември 2010

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО КАПИТАЛОТ

Белешка	Капитал	Општи резерви	Ревалоризациони резерви	Ревалоризација на уметничк и слики	Акумулирана добивка / загуба	Вкупно капитал и резерви
Состојба на 1 јануари 2009 година	1.289.789	1.708.077	8.779.872	1.777	-	11.779.515
Добивка за годината	-	-	-	-	1.375.818	1.375.818
Вкупно сеопфатна добивка за 2009 година	-	-	-	-	1.375.818	1.375.818
Нето пресметани позитивни курсни и ценовни промени на златото	-	-	2.056.641	-	(2.056.641)	-
Нето пресметани негативни курсни разлики	-	-	(346.358)	-	346.358	-
Нето пресметани негативни ценовни промени за ХВ	-	-	(369.229)	-	369.229	-
Реализирани ценовни промени за ХВ	-	-	(444.987)	-	444.987	-
Распределба во општи резерви	-	71.962	-	-	(71.962)	-
Распределба во Буџетот на Република Македонија	-	-	-	-	(407.789)	(407.789)
Состојба на 31 декември 2009 година / 1 јануари 2010	1.289.789	1.780.039	9.675.939	1.777	-	12.747.544
Добивка за годината	-	-	-	-	3.700.469	3.700.469
Вкупно сеопфатна добивка за 2010 година	-	-	-	-	3.700.469	3.700.469
Нето пресметани позитивни курсни и ценовни промени на златото	44	-	3.975.497	-	(3.975.497)	-
Нето пресметани позитивни курсни разлики	44	-	819.880	-	(819.880)	-
Нето пресметани негативни ценовни промени за ХВ	44	-	(82.570)	-	82.570	-
Реализирани ценовни промени за ХВ	44	-	(249.965)	-	249.965	-
Покривање на негативен резултат за распределба	44	-	(762.373)	-	762.373	-
Состојба на 31 декември 2010 година	1.289.789	1.017.666	14.138.781	1.777	-	16.448.013

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31. декември 2010

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ

	Белешка	31 Декември	
		2010	2009
Парични текови од оперативни активности			
Добивка за годината		3.700.469	1.375.818
Коригиран за:			
Приходи од камати	5	(300.126)	(164.185)
Расходи од камати	6	1.768.054	1.333.479
Нереализирани ценовни промени од злато		(3.975.497)	(2.056.641)
Нето-приходи од хартии од вредност за тргување		(590.766)	743.509
Исправка на вредноста (Ослободена)/издвоена посебна резерва		1.721	123
(Ослободена)/издвоена посебна резерва		(203.288)	20.030
Амортизација	26,27	77.814	74.834
Парични текови од оперативни активности, пред промените во оперативните средства и обврски		478.381	1.327.155
Злато		10.812	(165)
Странски хартии од вредност		(14.018.452)	12.585.331
Ограничени депозити		13.211	254.536
Побарувања од државата		(3.828.415)	-
Останата актива		50.065	(30.801)
Пари во оптек		691.010	(1.317.162)
Депозити на банки		1.523.115	4.770.983
Задолжителна резерва и задолжителен депозит на банки и штедилници		778.389	1.058.931
Депозити на државата вклучувајќи ограничени и други депозити		(4.735.408)	(833.326)
Алокација на СПВ		-	3.828.416
Останата пасива		(383.510)	(1.384.844)
Примени камати		276.400	141.180
Платени камати		(1.764.231)	(1.332.087)
Нето парични текови (користени во)/од оперативни активности		(20.908.633)	19.067.959
Набавки на недвижности и опрема		(30.913)	(70.153)
Приноси од продажба на недвижности и опрема		63	251
Нето парични текови користени во инвестициски активности		(30.850)	(69.902)
Повлечени / (издадени) благајнички записи на НБРМ		10.079.688	(1.583.901)
Нето парични текови користени од /(во) финансиски активности		10.079.688	(1.583.901)
Нето- (намалување)/зголемување на парите и парични средства		(10.859.795)	17.414.156
Пари и парични средства на почетокот на годината		32.321.129	14.906.973
Пари и парични средства на крајот на годината	45	21.461.334	32.321.129

1. Општи информации

Народната банка на Република Македонија (во натамошниот текст: Народната банка) е централна банка на Република Македонија и е единствена емисиона институција во државата. Организацијата и работењето на Народната банка се регулирани со Законот за Народната банка на Република Македонија од 22. јануари 2002 година и измените и дополнувањата на Законот за Народната банка на Република Македонија од 31. јули и 31. декември 2003 година, 21. јули 2004 година, 21. јули 2005 година и 7. декември 2006 година.¹ Според Законот, Народната банка е правно лице во целосна сопственост на државата со административна, финансиска и управувачка самостојност. Народната банка како централна емисиона банка се конституира во 1992 година.

Според Законот за Народната банка, основна цел на Народната банка е одржување на ценовната стабилност. Народната банка ја поддржува економската политика на земјата и се грижи за финансиската стабилност, без да се загрози остварувањето на нејзината основна цел, а почитувајќи ги начелата на пазарната економија. Остварувањето на овие цели имаат приоритет пред остварувањето добивка.

Народната банка поднесува полугодишен и годишен извештај за работењето, за банкарската супервизија и за управувањето со девизните резерви, до Собранието на Република Македонија, како и годишен финансиски извештај ревидиран од страна на независен надворешен ревизор.

Нето-добивката или загубата на Народната банка се утврдува во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување. Финансискиот резултат за распределба се утврдува кога од нето-добивката се одзема вкупниот износ на нереализирани ревалоризациони приходи и тој износ во целост се пренесува на сметките на ревалоризациони резерви и кога од сметките на ревалоризациони резерви се одзема износот на реализираните приходи во годината за коишто биле издвоени ревалоризациони резерви во минати периоди и се додава на финансискиот резултат за распределба. Нереализираните ревалоризациони расходи се покриваат од соодветните сметки за ревалоризациони резерви се додека салдото на овие сметки не сè сведе на нула, а потоа од добивката остварена во тековната година, од сметката за општа резерва и од капиталот.

Финансискиот резултат за распределба се распределува во општи резерви и во Буџетот на Република Македонија: 70% во општите резерви, односно 15% по достигнување на нивото на основниот капитал пропишан со Законот а остатокот е приход за Буџетот на Република Македонија. Доколку Народната банка оствари негативен резултат за распределба, тој се покрива

---

¹ На 9 декември 2010 година е донесен новиот Закон за Народната банка кој стапи во сила на 17 декември 2010 година

1. Општи информации (продолжува)

прво од сметката за општи резерви. Ако вредноста на активата на Народната банка е пониска од збирот на нејзините обврски и капиталот, кусокот на капитал ќе го покрие државата или во пари или во преносливи должнички хартии од вредност со одреден рок на достасување коишто се издадени по пазарни каматни стапки што преовладуваат во Република Македонија.

Органи на Народната банка се Советот на Народната банка и гувернерот на Народната банка. Вкупниот број вработени на 31. декември 2010 година е 443 (31. декември 2009: 433). Финансиските извештаи се усвоени од Советот на Народната банка на Република Македонија на 23 февруари 2011 година и се потпишани во негово име од страна на претседавачот на Советот на Народната банка.

претседавач на Советот на Народната банка
м-р Петар Гошев

2. Преглед на значајните сметководствени политики

Основните сметководствени политики применети при изготвување на овие финансиски извештаи се прикажани подолу:

A Основа за подготовка на финансиските извештаи

Финансиските извештаи се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), коишто ги вклучуваат и стандардите и толкувањата одобрени од Одборот за Меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС) и толкувањата издадени од Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ).

Финансиските извештаи се изготвени според принципот на набавна вредност како основа за мерење, модификуван за мерењето според објективна вредност на хартиите од вредност за тргување, златото и уметничките слики.

a) Усвојување нови или ревидирани стандарди и толкувања

Во 2010 година стапија во сила одредени нови МСФИ коишто се однесуваат и на Народната банка. Подолу во текстот се дадени новите, изменети стандарди или толкувања, коишто се или би можеле да бидат релевантни за работењето на Народната банка и нивното влијание врз сметководствените политики.

КТМФИ 18, Пренос на средства од купувачите (во примена од 1 јули 2009). Интерпретацијата го појаснува сметководственото евидентирање на преносите на средства од купувачите, имено ги појаснува ситуациите во кои се исполнува дефиницијата за одредено средство; признавањето на одредено средство и вреднувањето по набавна вредност при првичното признавање; наведувањето на посебно идентификуваните услуги (една или повеќе услуги во замена на средството што се разменува); признавање на приходот; и сметководственото евидентирање на преносот на парични средства од купувачите.

Квалификувани ставки за заштита од ризик - Измена на МСС 39, Финансиски инструмент, признавање и мерење (во ретроактивна примена од 1 јули 2009). Измената појаснува како треба да се употребат принципите коишто одредуваат дека заштита од ризик или дел од паричните текови се квалификувани да бидат назначени како инструменти за заштита од ризик, во одредени ситуации.

Подобрување на Меѓународните стандарди за финансиско известување (издадени во април 2009 година. Промените на МСФИ 2, МСС 38, КТМФИ 9 и КТМФИ 16 се важечки за периодите коишто започнуваат на или по 1 јули 2009 година; промените на МСФИ 5, МСФИ 8, МСС 1, МСС 7, МСС 17, МСС 36 и МСС 39 се важечки за периодите коишто започнуваат на или по 1 јануари 2010 година). Подобрувањата се состојат од комбинација на значајни промени и појаснувања од следниве области: појаснување за потребните

2. Преглед на значајните сметководствени политики

А Основа за подготовка на финансиските извештаи

а) Усвојување нови или ревидирани стандарди и толкувања (продолжува)

обелоденувања според МСФИ 5 и останатите стандарди за нетековни средства (или групи за отуѓување), за средствата коишто се класификувани како расположливи за продажба или прекинати активности; потреба за известување за вкупните средства и обврски за секој известувачки сегмент според МСФИ 8 само доколку за овие износи постојано се известувал главниот директор кој донесува одлуки; промени на МСС 1 за овозможување класификација на одредени обврски коишто се намируваат преку сопственички инструменти на самиот ентитет како нетековни обврски; промени на МСС 7 со тоа што само трошоците коишто доведуваат до признавање на средства го задоволуваат критериумот за класификација како вложувачки (инвестициски) активности; овозможување класификација на долгорочен лизинг на земјиште како финансиски лизинг според МСС 17, иако не постои префрлување на сопственоста на земјиштето на крајот од договорот за лизинг; дополнителни упатства во врска со МСС 18 за одредување дали ентитетот е во улога на агент; појаснувања на МСС 36 дека единиците коишто генерираат пари не треба да бидат поголеми од оперативниот сегмент пред агрегацијата; дополнувања на МСС 38 за одредување на објективната вредност на нематеријалните средства стекнати преку деловна комбинација; промена на МСС 39 а) за вклучување на договорите за опции коишто можат да доведат до деловна комбинација во својот делокруг; б) појаснување на периодот за прекласификација на добивките и загубите од инструментите за заштита од ризик на паричните текови од капиталот во Билансот на успех за годината и в) образложување на опцијата за предвремено плаќање дека е тесно поврзано со главниот договор доколку позајмувачот надоместува за економската загуба на заемодавачот; промена на КТМФИ 9 за образложување дека вградените деривати во договори стекнати во трансакции под заедничка контрола и создавање заедничко вложување не се дел од делокругот на стандардот; и отстранување на ограничувањето во КТМФИ 16 со кое инструментите за заштита од ризик не можеа да бидат дел од странските работења коишто и самите се заштитени од ризик. Како надополнување, измените што ја појаснуваат класификацијата на средствата расположливи за продажба според МСФИ 5 во случај на губење контрола врз подружницата како дел од Годишните подобрувања на МСФИ, беа издадени во мај 2008, а се во примена од 1 јули 2009.

Измените на стандардите и толкувањата немаат значајно влијание врз финансиските извештаи на Народната банка.

б) Нови сметководствени известувања

Издадени се одредени нови стандарди и толкувања коишто ќе бидат задолжителни за Народната банка почнувајќи од 1 јануари 2011 година. Народната банка не ги применува предвремено овие нови стандарди и интерпретации.

2. Преглед на значајните сметководствени политики
А Основа за подготовка на финансиските извештаи
б) Нови сметководствени известувања (продолжува)

Класификација на издадени права на акции - Измена на МСС 32 (издадени на 8 октомври 2009 и се применува од 1 февруари 2010). Со измената се спречува одредени права на акции со приливи искажани во странски валути да бидат класификувани како вградени деривативи.

Измени во МСС 24, Трансакции со поврзани субјекти (издадени во ноември 2009 и се применува од 1 јануари 2011). МСС 24 беше ревидиран во 2009 со: а) поедноставување на дефиницијата за поврзани субјекти, појаснување на намената и отстранување на неконзистентноста; б) одредени делумни исклучоци во барањето за обелоденување за државни поврзани претпријатија.

МСФИ 9, Финансиски инструменти Дел 1: Класификација и мерење: МСФИ 9 беше издаден во ноември 2009 и ги заменува оние делови од МСС 39 коишто се поврзани со класификацијата и мерењето на финансиските средства. МСФИ 9 беше дополнително изменет во октомври 2010. Оваа промена се однесува на класификацијата и мерењето на финансиските обврски. Значајни карактеристики се следниве:

- Финансиските средства треба да се класификуваат во две категории: оние што ќе се мерат последователно по објективната вредност и оние што ќе се мерат последователно по амортизираната набавна вредност.
- Одлуката треба да се донесе при првичното признавање. Класификацијата ќе зависи од деловниот модел на претпријатието за управување со финансиските инструменти и договорните парични текови карактеристични за инструментот.
- Еден инструмент може да се мери последователно по амортизираната вредност само доколку е должнички инструмент и доколку ги исполнува следниве два услова: 1) целта на деловниот модел на претпријатието е да се држи средството за да се наплатуваат договорните парични текови; 2) договорните парични текови на средството претставуваат само плаќање на главницата и на каматата (т.е. средството има само "основни карактеристики на кредит"). Сите останати должнички инструменти треба да се мерат по објективната вредност преку билансот на успех.
- Сите сопственички инструменти треба да се мерат последователно по објективната вредност. Сопственичките инструменти коишто се чуваат за тргување ќе се мерат по објективната вредност преку билансот на успех. За сите останати сопственички инструменти, неотповиклив избор ќе може да се направи при првичното признавање, нереализираните и реализираните добивки и загуби од објективната вредност ќе се признаваат во останатиот севкупен приход а не во билансот на успех. Пренесување на добивките и загубите од објективната вредност во билансот на успех не постои. Овој избор може да се направи врз основа инструмент по инструмент. Дивидендите се признаваат во билансот на успех, сè додека преставуваат принос од инвестицијата.

2. Преглед на значајните сметководствени политики
А Основа за подготовка на финансиските извештаи
б) Нови сметководствени известувања (продолжува)

- Повеќето од барањата во МСС 39 за класификацијата и мерењето на финансиските обврски се пренесоа и останаа непроменети во МСФИ 9. Клучната промена е дека ентитетот ќе треба да ги прикаже ефектите од промената на сопствениот кредитен ризик од финансиските обврски коишто се водат по објективната вредност преку билансот на успех во останатиот севкупен приход.

Примената на МСФИ 9 е задолжителна од 1 јануари 2013 година и претходна примена е дозволена.

Обелоденувања – Пренос на финансиски средства – Измени на МСФИ 7 (издадени во октомври 2010 и во примена од 1 јули 2011).

Примената бара одредени дополнителни обелоденувања во поглед на изложеноста кон ризикот од пренос на финансиските средства. Измената вклучува барање да се обелодени, според класата и природата на одредени средства, сметководствената вредност и опис на ризиците и користите на финансиското средство коешто се пренесува на другата страна, но сепак останува во билансот на состојба на ентитетот. Обелоденувањата исто така се потребни за да му се овозможи на корисникот да го осознае износот на соодветните обврски и односот помеѓу финансиското средство и обврската поврзана со тоа средство. Кога финансиските средства ќе се искнижат, но ентитетот сè уште е изложен кон одредени ризици и користи поврзани со преносот на средството, потребни се дополнителни обелоденувања за да се овозможи да се разберат ефектите од тие ризици.

Подобрување на Меѓународните стандарди за финансиско известување (издадено во мај 2010 и важечко од 1 јануари 2011 година).

Подобрувањата се состојат од комбинација на значајни промени и појаснувања од следниве области: МСФИ 7 беше изменет со цел да се појаснат одредени обелоденувања, поточно а) дадено е јасно истакнување на односот помеѓу квантитативните и квалитативните обелоденувања за природата и опсегот на финансиските ризици, б) отстранување на барањето да се обелодени сметководствената вредност на реструктурираните финансиски средства коишто поинаку би биле достасани или оштетени, в) замена на барањето да се обелодени објективната вредност на обезбедувањето со повеќе општо барање да се обелодени само неговиот финансиски ефект и г) појаснување дека ентитетот треба да го обелодени износот на преземеното обезбедување на денот на известувањето а не износот на преземените средства во текот на периодот на известување; МСС 27 беше изменет со појаснување на правилата за прифаќање на измените од МСС 21, 28 и 21 со ревидираниот МСС 27 (како што беше изменет во јануари 2008); МСС 34 беше изменет со додавање дополнителни примери за значајни настани и трансакции коишто бараат обелоденување во периодичниот финансиски извештај, вклучувајќи ги и преносите од едно во друго ниво во хиерархијата на објективни вредности, промена на класификацијата на финансиските средства или промена на деловното или економско окружување коешто има влијание на објективната вредност на финансискиот инструмент; и КТМФИ 13 беше изменет со цел да се појасни мерењето на објективната вредност на доделените кредити.

2. Преглед на значајните сметководствени политики
А Основа за подготовка на финансиските извештаи
б) Нови сметководствени известувања (продолжува)

Новите стандарди и интерпретации не се очекува значајно да влијаат на финансиските извештаи на Народната банка.

Б Трансакции во странска валута

Функционална и известувачка валута

Ставките коишто се вклучени во финансиските извештаи се прикажани во валутата на примарното економско окружување во во кое делува Народната банка (функционална валута). Финансиските извештаи се прикажани во МКД, којашто е функционална и известувачка валута на Народната банка, искажани во илјади денари.

Трансакции и состојби

Средствата и обврските деноминирани во странска валута се искажуваат во МКД според девизниот курс на денот на составувањето на извештајот за финансиската состојба. Трансакциите коишто се извршени во странска валута се изразуваат во МКД по девизниот курс на денот на трансакцијата. Сите разлики од промените на девизните курсеви се признаени во билансот на успех.

Девизен курс:	31 декември 2010	31 декември 2009
	МКД	МКД
УСД	46,31	42,67
ЕУР	61,50	61,17
СПВ	71,59	66,89

В Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нивната нето-вредност се прикажува во извештајот за финансиската состојба на нето-основа доколку се исполнети одредени услови предвидени со соодветен стандард за нетирање и можност за прикажување или порамнување на трансакциите на нето-основа.

Г Репо-трансакции

Продадените хартии од вредност што се предмет на повторно купување (репо-трансакции) се прекласификувани во финансиските извештаи како средства коишто се дадени под закуп кога преносителот, според договорот, има право или намера да ги продаде или повторно да ги заложат како обезбедување. Обврските врз основа на репо-трансакции се вклучени во депозитите кон банките. Побарувањата по купените хартии од вредност коишто се предмет на повторна продажба се вклучени во кредитите дадени на банките.

2. Преглед на значајните сметководствени политики

Г Репо-трансакции (продолжува)

Разликата помеѓу продажната и куповната цена претставува камата и е пресметана за целокупното времетраење на договорот со примена на методот на ефективна каматна стапка. Хартиите од вредност коишто се предмет на заем се прикажани во финансиските извештаи. Хартиите од вредност коишто се позајмени и оние што се примени како обезбедување за обратни трансакции не се признаваат во финансиските извештаи, освен доколку не се продадени на трети лица, а во тој случај набавките и продажбите се прикажани како добивка или загуба и се вклучени во приходите од работењето. Обврската за враќање на хартиите од вредност се прикажува по пазарна вредност како обврска од редовното работење.

Д Депозити во банки

Депозитите во банки се прикажани по амортизирана вредност исто како и кредитите дадени на банки, (види белешка 2Ж), намалени за исправката (види белешка 2С).

Ѓ Монетарно злато

Монетарното злато го сочинуваат златните депозити во кореспондентни банки и залихата на златни прачки изработени по меѓународните стандарди коишто се чуваат во трезорот на Народната банка. Монетарното злато е дел од девизните резерви. Златото се мери во единица мерка фина унца злато.

Монетарното злато е класификувано како финансиско средство по објективна вредност преку билансот на успех определено како такво при почетното признавање и се мери по објективна вредност. Објективната вредност на монетарното злато е поврзана со цената на златото. Пазарна вредност е вредност којашто може да биде остварена при продажба на средството под нормални комерцијални услови помеѓу две заинтересирани страни и е пресметана врз основа на цената на Лондонската берза за злато, изразена во САД-долари, деноминирана во МКД по тековниот девизен курс на МКД во однос на САД-доларот на денот на трансакцијата.

Реализираните и нереализираните добивки и загуби од ревалоризацијата на златото на крајот на пресметковниот период коишто произлегуваат од промените во пазарната цена на златото и промената на курсот на денарот во однос на САД-доларот, се вклучуваат во билансот на успех. Каматата од монетарното злато е вклучена во приходите од камати.

Е Пари и парични средства

За целите на Извештајот за паричните текови, парите и паричните средства ги вклучуваат износите со рок на достасување пократок од 90 дена од датумот на стекнување вклучувајќи девизни депозити без ограничените депозити, девизи во трезорот на Народната банка и СПВ средства на посебната сметка кај ММФ.

2. Преглед на значајните сметководствени политики

Ж Финансиски средства

Народната банка ги класификува финансиските средства како: финансиски средства по објективна вредност низ билансот на успех, кредити и побарувања, средства коишто се чуваат до достасување и средства расположливи за продажба. Народната банка ја одредува класификацијата на финансиските средства при почетното признавање.

Сите финансиски средства, освен оние финансиски средства коишто се мерат по објективна вредност низ билансот на успех, почетно се признаваат според нивната набавна цена, односно објективната вредност на дадените средства во моментот на нивното стекнување, вклучувајќи ги и трошоците за набавка.

Финансиски средства коишто се мерат по објективна вредност низ билансот на успех се признаваат по нивната набавна цена, односно објективна вредност на дадените средства во моментот на нивното стекнување, а трошоците за набавка се признаваат во билансот на успех во моментот на нивното настанување.

Финансиски средства коишто се мерат по објективна вредност низ билансот на успех

Оваа категорија има две поткатегории: финансиски средства коишто се чуваат за тргување, и оние коишто се класификуваат по објективна вредност низ билансот на успех во моментот на нивното стекнување. Финансиските средства се класификувани во оваа категорија, ако се стекнати главно заради продажба на краток рок или ако се класификуваат како такви од раководството.

Финансиските средства се класификуваат како средства коишто се чуваат за тргување ако се стекнати главно заради продавање или откуп на краток рок и за кои постои модел за остварување добивка на краток рок. Единствено странските должнички хартии од вредност се финансиски средства коишто се класификувани за тргување.

Хартиите од вредност за тргување се вреднуваат по објективна вредност и промените во објективната вредност се вклучуваат во билансот на успех.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се недеривативни финансиски средства, со фиксни или предвидливи плаќања и не се котирали на активните пазари. Тие произлегуваат од активностите каде што Народната банка обезбедува пари на должник без намера за тргување.

Кредитите се признаваат кога паричните средства му се одобрени на должникот и се прикажани по амортизирана вредност со користење на принципот на ефективна каматна стапка. Ефективните странски пари, депозитите во странска валута, специјалните права на влечење, побарувањата од државата за односи со ММФ, побарувањата од банки и другите побарувања се класифицирани како кредити и побарувања.

2. Преглед на значајните сметководствени политики

Ж Финансиски средства (продолжува)

Хартии од вредност што се чуваат до достасување

Хартиите од вредност што се чуваат до достасување се недеривативни финансиски средства со фиксни или одредени периоди на отплата и со фиксен период на достасаност, коишто Народната банка има намера и можност да ги чува до периодот на достасување.

Хартиите од вредност што се чуваат до достасување се признаваат по амортизирана вредност со користење на принципот на ефективна каматна стапка.

Доколку Народната банка продаде или прекласификува значителен износ од средствата што се чуваат до достасување пред датумот на достасување, во тој случај класификацијата на целата категорија ќе се доведе во прашање и ќе се прекласификува како расположливи за продажба.

Хартии од вредност расположливи за продажба

Хартиите од вредност расположливи за продажба се оние финансиски средства коишто Народната банка има намера да ги чува на неодреден период и коишто може да се продадат поради ликвидносни потреби.

Хартиите од вредност расположливи за продажба, последователно се мерат по објективна вредност. Објективната вредност на инвестициите коишто котираат на активните пазари се засноваат врз основа на котирани цени. Во случаите каде што нема активен пазар за должничките инструменти Народната банка пресметува објективна вредност, користејќи техники на вреднување. Некотирачките сопственички акции чијашто објективна вредност не може да биде реално утврдена се прикажува по набавна вредност, намалена за исправката на вредноста.

Нереализираните добивки и загуби се искажуваат како посебна компонента на останата сеопфатна добивка до моментот на отуѓување на вложувањето или вршењето исправка на вредноста. При отуѓувањето или намалувањето на вредноста, збирните добивки или загуби искажани во останатата сеопфатна добивка се вклучуваат во билансот на успех за периодот на кој се однесуваат.

3 Објективна вредност

За вложувањата во финансиски инструменти со кои се тргува на финансиски пазари, објективната вредност се одредува преку котираниите пазарни цени.

За вложувањата коишто не котираат, објективната вредност се одредува преку пазарните цени на сличните вложувања, или се заснова врз основа на дисконтираните очекувани парични текови.

2. Преглед на значајните сметководствени политики

S Исправка на вредноста и ненаплатливост на финансиските средства

Средства евидентирани според амортизираната вредност

На датумот на кој се сочинува извештајот за финансиска состојба се врши процена со цел да се утврди дали постои објективен доказ дека вредноста на одредено финансиско средство е намалена. Финансиското средство е оштетено и исправка на вредноста се пресметува ако, и само ако, постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани коишто се случуваат по првичното признавање на средството (настан што предизвикува загуба) и тој настан (или настани) што предизвикува загуба влијае на проценетите идни парични текови од финансиското средство коишто може објективно да се проценат.

Проценетите идни парични текови треба да ги прикажат и да бидат во согласност со промените на достапните податоци од период во период. Методологијата и процената на идните парични текови се ревидираат на редовна основа од страна на Народната банка за да се намалат разликите помеѓу проценетите и фактички настанатите загуби.

Кога побарувањето е ненаплатливо, тоа се отпишува до износот на резервирањето за износот на исправката на истото побарување. Таквите побарувања се отпишуваат откако сите потребни процедури се завршени и износот на загубата е одреден. Идните наплати на претходно отпишаните побарувања ја намалуваат вредноста на исправката на вредност за покривање на загуби во билансот на успех или се признаваат како останати оперативни приходи.

Доколку во последователниот период износот на исправката на вредност се намали и тоа може објективно да се поврзе со настан што се случил по намалувањето на вредноста (како што е подобрувањето на кредитниот рејтинг на должникот), намалувањето на вредноста на финансиското средство треба да биде анулирано преку коригирање на сметката за исправка на вредноста. Износот на анулирањето треба да биде вклучен во нето-добивката или загубата за периодот.

Средства расположливи за продажба

На датумот на кој се сочинува извештајот за финансиска состојба Народната банка врши процена за да се утврди дали постои објективен доказ дека е намалена вредноста на одредено финансиско средство или група финансиски средства. За вложувањата во сопственички инструменти класификувани како расположливи за продажба, значителното или пролонгираното намалување на објективната вредност на вложувањето под неговата набавна вредност се смета како објективен доказ за оштетувањето. Во тој случај, збирната загуба измерена како разлика помеѓу набавната вредност и тековната објективна вредност, намалена за исправката на

2. Преглед на значајните сметководствени политики

S Исправка на вредноста и ненаплатливост на финансиските средства (продолжува)

истото побарување, призната како добивка или загуба во минати периоди, се анулира од останата сеопфатна добивка и се признава во билансот на успех. Исправката на вредноста за сопственички вложувања, призната во билансот на успех, последователно не се анулира низ билансот на успех. Доколку во последователниот период објективната вредност на должнички инструменти се зголеми и тоа може објективно да се поврзе со настан што се случил по намалувањето на вредноста, намалувањето на вредноста треба да биде анулирано во билансот на успех.

И Сметководство на датумот на тргување и порамнување

Сите редовни набавки и продажби на финансиски средства се признаваат на датумот на подмирување, односно на датумот на кој средството е добиено или предадено на друго лице. Редовните набавки или продажби се набавки или продажби на финансиски средства коишто бараат испорака на средствата во даден рок што е главно утврдено по пат на правна рамка или конвенција на пазарот.

Ј Недвижности и опрема

Сите ставки на недвижности и опрема, освен уметничките слики, се признаваат по нивната набавна вредност намалена за амортизацијата. Инвестициите во тек се прикажани по набавната вредност на нивната подготовка вклучувајќи ги трошоците за трети лица. Не се пресметува амортизација во текот на инвестицијата. По завршувањето на изведбата, сите акумулирани трошоци се префрлени на соодветните материјални вложувања и опрема и се предмет на соодветната стапка на амортизација. Добивките и загубите при расходување на недвижностите и опремата се прикажани во билансот на успех.

Уметничките слики се признаваат по нивната објективна вредност. Промените во објективната вредност се признаваат во останата сеопфатна добивка во ревалоризациони резерви за уметнички слики.

Амортизација се пресметува на сите средства, освен на инвестициите во тек, со примена на праволинискиот метод, врз база на проценетиот корисен век на имотот и опремата, како што е прикажано подолу:

Основно средство	Корисен век на употреба
Згради	5 до 50 години
Опрема	3 до 10 години
Возила	5 до 6 години
Мебел	5 до 10 години

2. Преглед на значајните сметководствени политики

Ј Недвижности и опрема (продолжува)

Корисниот век на употреба на недвижностите и опремата се ревидира и се прилагодува најмалку еднаш годишно, односно доколку се оцени како неопходно и се применува во иднина. Земјиштето, уметничките слики и нумизматиката не се предмет на амортизација.

К Нематеријални вложувања

Нематеријалните средства се состојат од компјутерски софтвер. Средството е прикажано по вредноста по која е набавено и се амортизира според праволинискиот метод за проценетиот животен век, којшто не е подолг од 3 до 5 години.

Л Исправка на вредноста на нефинансиски средства

Средствата коишто имаат неограничен животен век не се предмет на амортизација и се тестирани за исправка на вредноста на годишна основа. Средствата коишто се предмет на амортизација се ревидираат за исправка на вредноста тогаш кога одредени настани или промени укажуваат на тоа дека книговодствената вредност не е соодветна. Загубата поради оштетување (исправка на вредноста) е еднаква на износот за кој книговодствената вредност на средството ја надминува неговата надоместлива вредност. Надоместливата вредност е поголемиот износ помеѓу објективната вредност на средството намалена за трошоците за продажба и вредноста на средството во употреба. При оцена на исправката на вредноста на средствата, тие се групирани од најниско ниво според способноста да создаваат парични текови (единици за создавање парични текови). Сите нефинансиски средства, освен гудвилот, за кои била призната исправка на вредноста, се предмет на анализа за да се утврди дали постои можност за анулирање на исправката на вредноста на датумот на известувањето.

Љ Пригодни ковани пари

Пригодните ковани пари не се платежно средство и вообичаено содржат уметничка или колекционерска вредност, и следствено се продаваат по цена повисока од вредноста на металот од кој се изработени. Народната банка произведува пригодни ковани пари за одбележување на значајни настани, врз основа на одлука на Владата на Република Македонија. Пригодните ковани пари се вреднуваат по нивната продажна цена, донесена од Советот на Народната банка.

Приходите од продажба на пригодни ковани пари се признаваат доколку е веројатно дека Народната банка ќе има идна економска корист од нив и доколку оваа корист може веродостојно да се мери.

2. Преглед на значајните сметководствени политики

М Доверителски активности

Народната банка има улога на доверител во доверителски активности коишто се јавуваат како резултат на чување или пласирање средства во име и за сметка на државата. Приходот што настанува врз овие основи е изземен од овие финансиски извештаи и средствата се прикажани на нето-основа.

Н Банкноти и ковани пари во оптек

Банкнотите и кованите пари во оптек емитирани од страна на Народната банка се прикажани во Извештајот за финансиската состојба како обврска во корист на имателот, изразена во номинална вредност. Кога банкнотите и кованите пари се повлекуваат од оптек, се зголемува обврската за депозитни пари, а се намалува обврската во корист на имателот за готови пари.

Њ Краткорочни хартии од вредност

Краткорочните хартии од вредност (благајнички записи) се издаваат исклучиво во домашна валута со период на достасување од 28 дена. Краткорочните хартии од вредност (благајнички записи), издадени од страна на Народната банка за остварување на целите на монетарната политика, се евидентираат според дисконтирана вредност, одразувајќи ги износите што ги платиле банките за да ги добијат. Каматата се пресметува и се евидентира како што достасува. Благајничките записи на Народната банка иницијално се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се мерат по амортизирана вредност.

О Депозити

Депозитите се признаваат почетно по нивната објективна вредност. Депозитите се мерат последователно по амортизирана вредност. Во депозитите се вклучени: депозити на банки, задолжителна резерва на банки во девизи и задолжителна резерва на штедилници во денари, задолжителен депозит на банки и штедилници, депозити на државата, ограничени депозити и останати депозити.

П Посебни резерви

Посебните резерви се признаваат кога Народната банка има сегашна правна или конструктивна обврска, којашто е настаната како резултат на минати настани и за која е веројатно дека ќе настане одлив на средства за да се подмири таа обврска, и постои можност за проценување на износот на обврската.

2. Преглед на значајните сметководствени политики

Р Заеми

Заемот се признава кога ќе настане, според објективната вредност, нето од трансакциските трошоци. Последователно по првичното признавање, каматоносните заеми се мерат по амортизирана вредност. Доколку долгот се подмири пред неговото достасување, која било разлика помеѓу отплатениот износ и сметководствената вредност се прикажува во билансот на успех.

С Признавање на приходи

Приходи и расходи од камати

Приходите и расходите од камати се прикажани во билансот на успех за сите каматоносни инструменти, освен за каматата од купонските хартии од вредност коишто се класификувани како хартии од вредност за тргување, на пресметковна основа со користење на методот на ефективна каматна стапка. Кога заемите ќе станат сомнителни за наплата, тие се отпишуваат до износот на резервирањата и поради тоа, приходот од камати се признава според каматната стапка според која се вршеше дисконтирање на идните парични текови при мерењето на износот на посебните резерви.

Приходи од дивиденди

Дивидендите коишто произлегуваат од сопственички вложувања класифицирани како расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех, кога ќе се утврди правото да се прими плаќањето.

Провизии и останати приходи

Провизиите и останатите приходи вообичаено се прикажуваат на пресметковна основа, кога е извршена услугата. Провизиите при давање на заемите се одложени и се прикажани како прилагодување на ефективната каматна стапка на заемот.

Нето-приходи од хартии од вредност за тргување

Нето-приходите од хартии од вредност за тргување ги вклучуваат пресметаните камати од купонски хартии од вредност, реализираните добивки и загуби како резултат на продажби и нереализираните позитивни и негативни промени во објективната вредност на хартиите од вредност за тргување (по принципот „хартија по хартија“).

2. Преглед на значајните сметководствени политики

Т Нереализирани курсни и ценовни промени

Нереализираните курсни и ценовни промени се резултат на усогласување на вредноста на средствата и обврските деноминирани во странска валута со вредноста на курсот на денарот и промените во пазарната цена на денот на известувањето.

Ќ Користи за вработените

Придонес за пензиско осигурување - план за дефинирани придонеси

Обврските за дефинирани придонеси за пензиско осигурување во пензискиот систем на Република Македонија се признаваат како трошок во билансот на успех за периодот кога настанува обврската.

Други долгорочни користи за вработените

Другите долгорочни користи за вработените ги опфаќаат отпремнината при заминување во пензија и правото на јубилејни награди на вработени коишто работеле кај работодавачот 10, 20 односно 30 години. Овие користи се во согласност со Законот за работни односи и Колективниот договор на Народната банка.

Обврската за долгорочни користи за вработените, освен придонесите за пензиско осигурување, е еднаква на износот на идните користи коишто ги остваруваат вработените врз основа на нивниот труд во тековниот и во минатите периоди, дисконтиран до неговата сегашна вредност со примена на просечна каматна стапка којашто преовладува на пазарот на хартии од вредност за 3,5 годишните обврзници (2009: 3,5 годишни обврзници) издадени од Република Македонија.

У Даноци

Според одредбите од член 36в од изменетиот Закон за данок на добивка, објавен на 31. јули 2003 година, а кој се применува ретроактивно од 1. јануари 2003 година, Народната банка е ослободена од данок на добивка.

Народната банка има обврска да пресметува задржан данок на доход за примени услуги од странски правни лица согласно со измените на Законот за данок на добивка од 31. декември 2005 година.

Ф Известување по сегменти

Активностите на Народната банка формираат еден оперативен сегмент и се извршуваат на едно географско подрачје, Македонија. Народната банка има значаен износ на финансиски средства и финансиски обврски, како дел од активностите за управување со девизните резерви и операциите на домашен пазар. Овие активности не формираат поделни оперативни сегменти.

3. Управување со финансиски ризик

Извештајот за финансиската состојба на Народната банка главно се состои од финансиски инструменти. Овие инструменти ја изложуваат Народната банка на ризици, вклучувајќи го кредитниот ризик, пазарниот ризик, ризикот од курсни разлики, ризикот на каматни стапки и ризикот на ликвидност.

А Кредитен ризик

Кредитниот ризик е ризик од намалување на вредноста на девизните средства како резултат на намалување во кредитниот рејтинг на договорната финансиска институција или комерцијална банка каде што се чуваат девизните резерви, или на издавачот на инструментот во којшто се пласираат девизните резерви.

Во рамки на управувањето со девизните резерви, усвоените упатства за управување со кредитниот ризик се во согласност со Политиката за управување со девизните резерви на Народната банка. Девизните средства се пласираат во инструменти емитирани од влади и централни банки од земјите-членки на ОЕЦД, меѓународни финансиски институции и комерцијални банки од земјите-членки на ОЕЦД, на кои им е доделена една од двете највисоки оценки за рејтинг на краткорочен долг од најмалку две меѓународни реномирани рејтинг агенции.

Народната банка управува со кредитниот ризик преку диверзификација на вложувањата. Во однос на ова, утврдени се квантитативни лимити за вложувања по индивидуални земји и финансиски институции. Покрај ова, се определува и максимален износ на пласирани средства во видови на хартии од вредност и обем на емитирани серии од хартии од вредност.

Следењето на изложеноста на девизните средства на кредитниот ризик се врши на дневна основа.

Договорните страни на Народната банка се поделени врз основа на рејтинг-скала, којашто е прикажана подолу. Целта на рејтинг-скалата е да ги класификува договорните страни и издавачите на обврзници според кредитната состојба. Кредитната состојба на договорните страни и издавачите на обврзници се темели врз основа на долгорочен рејтинг утврден од страна на агенциите за кредитен рејтинг. Долгорочните кредитни рејтинзи на странските банки се процени и мислења за способноста на банката за ажурна отплата на депозитните обврски во странска и/или домашна валута. Кредитните рејтинзи на издавачите се процени и мислења за способноста на издавачите за исполнување на финансиски обврски и договори.

3. Управување со финансиски ризик

А Кредитен ризик (продолжува)

Споредбена рејтинг-скала	Долгорочен кредитен рејтинг: „Стандард и Пурс“ или еквивалентен на нив
Инвестициска оцена	AAA, AA+, AA, AA-, A+, A, A-, BBB+, BBB, BBB-
Неинвестициска оцена	BB+, BB, BB-, B+, B, B-, или понизок

Големината и изложеноста на Народната банка на кредитен ризик може директно да се увиди од извештајот за финансиската состојба и од белешките кон извештајот за финансиската состојба коишто ги опишуваат финансиските средства.

Следнава табела ја прикажува максималната изложеност на кредитниот ризик по видови средства:

СРЕДСТВА	2010	2009
Депозити во странска валута		
- Тековни сметки	19.475.705	18.244.596
- Орочени депозити	1.845.204	10.054.713
Странски хартии од вредност		
- Должнички хартии од вредност	69.734.412	55.127.724
Златни депозити	14.229.665	10.272.328
СПВ средства кај ММФ	57.728	3.886.612
Девизни средства	105.342.714	97.585.973
Побарувања од државата за односи со ММФ	4.697.709	560.415
Хартии од вредност на државата	781.426	757.701
Побарувања од државата	5.479.135	1.318.116
Побарувања од банки	15.912	15.912
Побарувања	27.958	24.802
На 31. декември	110.865.719	98.944.803

Управувањето со кредитниот ризик се врши со определување финансиска институција - комерцијална банка или издавач на хартии од вредност и определување квантитативни лимити врз основа на критериуми утврдени од страна на гувернерот на Народната банка.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010****3. Управување со финансиски ризик****А Кредитен ризик (продолжува)**

Во следната табела е прикажана анализата на финансиските средства коишто не се ниту достасани и наплатени ниту коригирани за исправката на вредност на Народната банка, одредена од страна на рејтинг-агенција на 31. декември 2010, заснована врз основа на рејтинзите на „Стандард и Пурс“ или еквивалентни на нив:

Рејтинг	Златни депозити	Тековни сметки	Орочени депозити	Странски хартии од вредност	СПВ средства кај ММФ	Побарувања од државата	Кредит и на банки	Побарувања	Вкупно
AAA	-	641	-	68.861.610	-	-	-	-	68.862.251
AA+	-	-	-	872.802	-	-	-	-	872.802
AA	-	9.132	-	-	-	-	-	-	9.132
AA-	-	6.045	-	-	-	-	-	-	6.045
A	-	13.544	-	-	-	-	-	-	13.544
A+	172.975	134.205	-	-	-	-	-	-	307.180
BBB-	-	1.136	-	-	-	-	-	-	1.136
ЦБ ²	8.650.584	19.274.388	1.845.204	-	-	-	-	-	29.770.176
МИ ³	5.406.106	36.614	-	-	57.728	-	-	-	5.500.448
ББ ⁴	-	-	-	-	-	5.479.135	-	-	5.479.135
Нерангирани	-	-	-	-	-	-	15.912	27.958	43.870
Вкупно	14.229.665	19.475.705	1.845.204	69.734.412	57.728	5.479.135	15.912	27.958	110.865.719

Следнава табела ја прикажува анализата на финансиските средства коишто не се ниту достасани и наплатени ниту коригирани за исправката на вредност на Народната банка, одредена од страна на рејтинг-агенција на 31. декември 2009, заснована врз основа на рејтинзите на „Стандард и Пурс“ или еквивалентни на нив:

Рејтинг	Златни депозити	Тековни сметки	Орочени депозити	Странски хартии од вредност	СПВ средства кај ММФ	Побарувања од државата	Кредит и на банки	Побарувања	Вкупно
AAA	-	509	-	52.777.499	-	-	-	-	52.778.008
AA+	-	-	-	2.177.437	-	-	-	-	2.177.437
AA	-	5.304	-	-	-	-	-	-	5.304
AA-	5.063.824	12.433	-	-	-	-	-	-	5.076.257
A	-	24.491	3.670	-	-	-	-	-	28.161
A+	5.198.647	20.965	-	-	-	-	-	-	5.219.612
BBB-	-	1.346	-	-	-	-	-	-	1.346
ЦБ	-	18.164.967	10.051.043	-	-	-	-	-	28.216.010
МИ	9.857	14.581	-	172.788	3.886.612	-	-	-	4.083.838
ББ	-	-	-	-	-	1.318.116	-	-	1.318.116
Нерангирани	-	-	-	-	-	-	15.912	24.802	40.714
Вкупно	10.272.328	18.244.596	10.054.713	55.127.724	3.886.612	1.318.116	15.912	24.802	98.944.803

² Централна банка.

³ Меѓународни институции.

⁴ Рејтинг на Република Македонија.

3. Управување со финансиски ризик

А Кредитен ризик (продолжува)

Финансиските средства коишто се коригирани поединечно за исправката на вредност се прикажани во категориите други побарувања (белешка 25) и побарувања (белешка 29).

Концентрација на ризици на финансиските средства со изложеност на кредитен ризик

Табелата што следи ја прикажува кредитната изложеност на средствата на Народната банка по сметководствена вредност, класификувана според географски региони на 31. декември 2010 година. За потребите на оваа табела, Народната банка ја класификуваше изложеноста на региони според земјата од којашто доаѓаат договорните страни:

	Земји-членки на ЕУ	Европски земји коишто не се членки на ЕУ	Република Македонија	Останати земји	Вкупно
Златни депозити	8.823.559	5.406.106	-	-	14.229.665
Тековни сметки	18.657.333	41.755	-	776.617	19.475.705
Орочени депозити	1.845.204	-	-	-	1.845.204
Странски должнички хартии од вредност	65.863.180	-	-	3.871.232	69.734.412
СПВ средства кај ММФ	-	-	-	57.728	57.728
Побарувања од државата	-	-	5.479.135	-	5.479.135
Побарувања од банки	-	-	15.912	-	15.912
Побарувања	-	-	27.958	-	27.958
31. декември 2010	95.189.276	5.447.861	5.523.005	4.705.577	110.865.719
31. декември 2009	84.543.257	4.096.323	1.358.830	8.946.393	98.944.803

3. Управување со финансиски ризик**Б Пазарен ризик**

Народната банка ги следи и управува и со валутниот и со каматниот ризик, како основни фактори на пазарниот ризик. Основната цел на Народната банка при управувањето со пазарниот ризик е објаснета во белешката бр.1. Валутниот ризик претставува ризик од намалување на вредноста на девизните резерви поради промена на интервалутарните односи на валутите во кои се пласираат и се чуваат девизните резерви. Каматниот ризик претставува ризик од намалување на вредноста на девизните резерви поради промена на пазарните цени на инструментите во кои се пласирани девизните резерви како резултат на промена на каматните стапки и приносите на меѓународните финансиски пазари. Управувањето со пазарниот ризик се врши со поставување квантитативни лимити за изложеноста на девизните средства коишто може да бидат прифатливи за Народната банка и тие се следат на дневна основа.

Со цел мерење на ефектот на пазарните ризици врз вредноста на девизните резерви, Народната банка го применува концептот на „вредност изложена на ризик“ - ВАР (Value at Risk или VAR). ВАР претставува статистичка методологија којашто ја проценува максималната промена на вредноста на девизните резерви поради промени на цените на финансиските инструменти и промена на девизниот курс и со одредено ниво на доверба за одреден временски период. Народната банка, при пресметката на ВАР⁵, го користи нивото на доверба од 99% за временски интервал од десет дена. Флукуациите на цените на инструментите и девизните курсеви се одредуваат според промените на цените во минатите периоди и девизните курсеви на инструментите и валутите што ги сочинуваат девизните резерви на крајот на месецот. Во декември 2010 година, изложеноста на девизните резерви со кои управува Народната банка (вредност изложена на ризик) во поглед на флукуациите на цените на инструментите и девизните курсеви во однос на еврото изнесува 1.493.956.000 МКД (24.290.000 евра) или 1,42% од девизните резерви. Притоа, ВАР од промена на девизниот курс (вклучува промена на цената на златото) изнесува 1.433.681.000 МКД (23.310.000 евра), а ВАР од промена на цените на инструментите во кои се инвестирани девизните резерви изнесува 60.275.000 МКД (980.000 евра).

	31. Декември 2010	31. Декември 2009
Валутен ризик	1.433.681	1.211.780
Каматен ризик	60.275	93.656
Вкупно ВАР	1.493.956	1.305.436

⁵ Согласно препораките од Базелската спогодба од 1999

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010****3. Управување со финансиски ризик****В Ризик од курсни разлики**

Ризикот од курсни разлики претставува ризик од намалување на вредноста на девизните средства како резултат на флукуациите на девизните курсеви на валутите и на монетарното злато.

Валутната структура на девизните резерви е условена од валутната структура на интервенциите за поддршка на курсот на денарот во однос на еврото и од валутната структура на обврските на централната банка и на државата кон странство. Следствено, еврото доминира во валутната структура на девизните резерви. Учеството на САД-доларот во валутната структура на девизните резерви се одредува врз основа на потребниот износ за сервисирање на обврските кон странство и според валутната структура на трговската размена со странство, деноминирани во САД-долари. Имајќи го предвид „де факто“ фиксниот девизен курс на денарот наспрема еврото, изложеноста кон валутниот ризик на Народната банка наспрема еврото е минимална, за разлика од САД-доларот, каде што изложеноста е присутна заради неговото слободно флукуирање кон еврото, а со тоа и кон денарот. Табелата што следи ја прикажува изложеноста на Народната банка кон девизниот ризик. Во табелата се вклучени девизните средства и обврски на Народната банка по нивната сегашна вредност со состојба на 31. декември 2010 година, анализирани по валути.

СРЕДСТВА

	ЕУР	УСД	СПВ	Останато	МКД	Вкупно
Девизни средства	84.043.076	21.199.086	96.209	157.991	-	105.496.362
Побарувања од државата	-	-	4.697.709	-	781.426	5.479.135
Членство во ММФ	-	-	-	-	4.835.434	4.835.434
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	15.912
Останата актива	597	3	2.873	14	1.213.565	1.217.052
Вкупно средства	84.043.673	21.199.089	4.796.791	158.005	6.846.337	117.043.895

ОБВРСКИ

Готови пари во оптек	-	-	-	-	20.173.010	20.173.010
Депозити на банките	922.616	-	-	-	15.647.021	16.569.637
Задолжителни резерви	13.170.995	-	-	-	16.621	13.187.616
Благајнички записи на Народната банка	-	-	-	-	25.943.719	25.943.719
Депозити на државата	2.995.225	70.818	-	2.019	8.322.635	11.390.697
Ограничени депозити	479.664	-	-	999	-	480.663
Обврски кон ММФ	-	-	4.697.709	-	4.835.434	9.533.143
Останати депозити	-	-	-	-	2.412.792	2.412.792
Останати обврски	544.841	16.435	-	36.667	306.662	904.605
Вкупно обврски	18.113.341	87.253	4.697.709	39.685	77.657.894	100.595.882
Нето финансиска состојба	65.930.332	21.111.836	99.082	118.320	(70.811.557)	16.448.013

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010****3. Управување со финансиски ризик****В Ризик од курсни разлики (продолжува)**

Табелата што следи ја прикажува изложеноста на Народната банка кон девизниот ризик. Во табелата се вклучени девизните средства и обврски на Народната банка по нивната сегашна вредност со состојба на 31. декември 2009 година, анализирани по валути.

СРЕДСТВА

	ЕУР	УСД	СПВ	Останато	МКД	Вкупно
Девизни средства	77.262.325	16.551.650	3.922.563	58.927	-	97.795.465
Побарувања од државата	-	-	560.415	-	757.701	1.318.116
Членство во ММФ	-	-	-	-	4.777.531	4.777.531
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	15.912
Останата актива	466	12	-	12	1.315.311	1.315.801
Вкупно средства	77.262.791	16.551.662	4.482.978	58.939	6.866.455	105.222.825

ОБВРСКИ

Готови пари во оптек	-	-	-	-	19.482.000	19.482.000
Депозити на банките	813.859	-	-	-	14.231.233	15.045.092
Задолжителни резерви	12.225.709	-	-	-	14.212	12.239.921
Благајнички записи на Народната банка	-	-	-	-	15.861.833	15.861.833
Задолжителен депозит	-	-	-	-	169.214	169.214
Депозити на државата	9.855.214	60.137	-	1.789	5.022.061	14.939.201
Ограничени депозити	605.806	62.114	-	-	-	667.920
Обврски кон ММФ	-	-	4.388.831	-	4.777.531	9.166.362
Останати депозити	-	-	-	-	3.413.519	3.413.519
Останати обврски	528.722	15.557	-	32.825	913.115	1.490.219
Вкупно обврски	24.029.310	137.808	4.388.831	34.614	63.884.718	92.475.281
Нето финансиска состојба	53.233.481	16.413.854	94.147	24.325	(57.018.263)	12.747.544

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010

3. Управување со финансиски ризик

Г Каматен ризик

Народната банка е изложена на каматниот ризик како резултат на неусогласеноста на каматната структура на средствата и обврските.

Бидејќи основната цел на Народната банка е да се постигне и да одржува ценовна стабилност, тоа и дава дискрециско право при водењето на монетарната политика и воведувањето на монетарните инструменти коишто ќе се користат при постигнувањето на ценовната стабилност.

Позицијата на Народната банка во однос на чувствителноста на промени во каматните стапки, заснована на моментот на повторно утврдување на каматната стапка на 31. декември 2010 година, е прикажана во табелата подолу. Таа ги вклучува финансиските инструменти на Народната банка по нивната сегашна вредност, категоризирани пред датумот на преоцена или датумот на достасување.

	Каматносни ставки						Вкупно
	До 1 месец или варијабилн и стапки	1 до 3 месеци	3 месеци до 1 година	1 до 5 години	Над 5 години	Некаматносни ставки	
СРЕДСТВА							
Девизни средства	20.456.008	922.575	56.789.182	-	-	27.328.597	105.496.362
Побарувања од државата	-	-	-	-	781.426	4.697.709	5.479.135
Членство во ММФ	-	-	-	-	-	4.835.434	4.835.434
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	-	15.912
Останата актива	-	-	-	-	-	1.217.052	1.217.052
Вкупно средства	20.456.008	922.575	56.789.182	-	797.338	38.078.792	117.043.895
ОБВРСКИ							
Готови пари во оптек	-	-	-	-	-	23.173.010	20.173.010
Депозити на банките	16.206.532	-	-	-	-	363.105	16.569.637
Задолжителни резерви	13.186.901	-	-	-	-	715	13.187.616
Благајнички записи на Народната банка	25.904.921	-	-	-	-	38.798	25.943.719
Депозити на државата	10.209.463	-	-	-	-	1.181.234	11.390.697
Ограничени депозити	-	-	-	-	-	480.663	480.663
Обврски кон ММФ	-	-	-	-	-	9.533.143	9.533.143
Останати депозити	2.361.619	-	-	-	-	51.173	2.412.792
Останати обврски	-	-	-	-	-	904.605	904.605
Вкупно обврски	67.869.436	-	-	-	-	32.726.446	100.595.882
Вкупно каматен ризик	(47.413.428)	922.575	56.789.182	-	797.338	5.352.346	16.448.013

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010

3. Управување со финансиски ризик

Г Каматен ризик (продолжува)

Позицијата на Народната банка во однос на чувствителноста на промени во каматните стапки, заснована на моментот на повторно утврдување на каматната стапка, на 31. декември 2009 година е искажана на следниов начин:

	Каматносни стапки						Вкупно
	До 1 месец или варијабилни стапки	1 до 3 месеци	3 месеци до 1 година	1 до 5 години	Над 5 години	Некаматносни стапки	
СРЕДСТВА							
Девизни средства	32.119.212	64.844	44.234.667	10.252.685	-	11.124.057	97.795.465
Побарувања од државата	-	-	-	-	757.701	560.415	1.318.116
Членство во ММФ	-	-	-	-	-	4.777.531	4.777.531
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	-	15.912
Останата актива	-	-	-	-	-	1.315.801	1.315.801
Вкупно средства	32.119.212	64.844	44.234.667	10.252.685	773.613	17.777.804	105.222.825
ОБВРСКИ							
Готови пари во оптек	-	-	-	-	-	19.482.000	19.482.000
Депозити на банките	14.626.624	61.173	-	-	-	357.295	15.045.092
Задолжителни резерви	12.239.191	-	-	-	-	730	12.239.921
Благајнички записи на Народната банка	15.825.233	-	-	-	-	36.600	15.861.833
Задолжителен депозит	169.139	-	-	-	-	75	169.214
Депозити на државата	13.931.915	-	-	-	-	1.007.286	14.939.201
Ограничени депозити	-	-	-	-	-	667.920	667.920
Обврски кон ММФ	4.388.831	-	-	-	-	4.777.531	9.166.362
Останати депозити	3.354.576	-	-	-	-	58.943	3.413.519
Останати обврски	-	-	-	-	-	1.490.219	1.490.219
Вкупно обврски	64.535.509	61.173	-	-	-	27.878.599	92.475.281
Вкупно каматен ризик	(32.416.297)	3.671	44.234.667	10.252.685	773.613	(10.100.795)	12.747.544

3. Управување со финансиски ризик

Д Ризик на ликвидност

Ризикот на ликвидност е ризик од недостаток на ликвидни средства за непречено одвивање на функциите на Народната банка. Основната цел на Народната банка при управување со ризикот на ликвидност е објаснета во белешка 1.

Критериумот на ликвидност се обезбедува со пласирање на девизните средства во краткорочни депозити и инвестирање во должнички хартии од вредност на длабок и ликвиден секундарен пазар. Народната банка управува со ризикот на ликвидност со определување и одржување на опсегот и распонот на отстапувањата на ликвидносното портфолио на нивоа соодветни за спроведување на монетарната и девизната политика, како и навремени и редовни исплати за сметка на Владата на Република Македонија. Опсегот и распонот на отстапувањето на ликвидносното портфолио во евра и долари се определува еднаш годишно со предвидување на месечните и годишните потреби за ликвидни инструменти во секоја валута. Максималниот рок на достасување на инструментите во ликвидносното портфолио е две недели. Достапноста на девизната ликвидност не е ограничена на ликвидносното портфолио, но исто така и инвестирањето во должнички хартии од вредност обезбедува доволна ликвидност.

Во врска со обврските во домашна валута, Народната банка не е изложена на овој ризик заради нејзиниот карактер на централна банка.

Табелата подолу ги претставува паричните одливи на Народната банка на не-деривативните финансиски обврски и средства што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност според преостанатата договорна достасаност на датумот на извештајот за финансиската состојба. Износите кои се прикажани во табелата подолу се договорните недисконтирани парични текови за финансиските обврски и очекуваните датуми на достасување за финансиските средства.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010

3. Управување со финансиски ризик

Д Ризик на ликвидност (продолжува)

31. декември 2010	До 1 месец	1 до 3 месеци	3 месеци до 1 година	1 до 5 години	над 5 години	Вкупно
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	20.173.010	-	-	-	-	20.173.010
Депозити на банките	1.285.680	-	15.283.957	-	-	16.569.637
Задолжителни резерви	715	-	13.186.901	-	-	13.187.616
Благајнички записи на Народната банка	25.943.719	-	-	-	-	25.943.719
Депозити на државата	11.390.697	-	-	-	-	11.390.697
Ограничени депозити	350.212	28.935	101.516	-	-	480.663
Обврски кон ММФ	9.533.143	-	-	-	-	9.533.143
Останати депозити	2.412.792	-	-	-	-	2.412.792
Останати обврски	890.771	-	13.834	-	-	904.605
Вкупно обврски (датуми на договорно достасување)	71.980.739	28.935	28.586.208	-	-	100.595.882
Средства што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност (датуми на очекувано достасување)	98.065.912	922.616	432.638	15.745.734	835.819	116.002.719

31. декември 2009	До 1 месец	1 до 3 месеци	3 месеци до 1 година	1 до 5 години	над 5 години	Вкупно
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	19.482.000	-	-	-	-	19.482.000
Депозити на банките	1.109.725	61.173	13.874.194	-	-	15.045.092
Задолжителни резерви	730	-	12.239.191	-	-	12.239.921
Благајнички записи на Народната банка	15.861.833	-	-	-	-	15.861.833
Задолжителен депозит	169.214	-	-	-	-	169.214
Депозити на државата	14.939.201	-	-	-	-	14.939.201
Ограничени депозити	189.494	87.426	345.120	45.880	-	667.920
Обврски кон ММФ	9.166.362	-	-	-	-	9.166.362
Останати депозити	3.413.519	-	-	-	-	3.413.519
Останати обврски	1.069.364	407.789	13.066	-	-	1.490.219
Вкупно обврски (датуми на договорно достасување)	65.401.442	556.388	26.471.571	45.880	-	92.475.281
Средства што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност (датуми на очекувано достасување)	92.986.642	64.881	10.146.315	124.056	815.879	104.137.773

3. Управување со финансиски ризик

Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски

Објективната вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на раководството, зависно од видот на средството или обврската.

Разликите помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски коишто не се евидентирани според објективна вредност се прикажани подолу:

	Сметководствена вредност		Објективна вредност	
	2010	2009	2010	2009
Финансиски средства				
Ефективни странски пари	88.813	154.535	88.813	154.535
Депозити во странска валута	21.320.909	28.299.309	21.320.909	28.299.309
Специјални права на влечење	57.728	3.886.612	57.728	3.886.612
Странски должнички хартии од вредност кои се чуваат до достасување, вреднувани по амортизирана вредност	16.005.396	-	16.130.997	-
Странски сопственички хартии од вредност, по набавна вредност	38.481	35.951	38.481	35.951
Хартии од вредност на државата	781.426	757.701	781.426	757.701
Кредити дадени на банки	15.912	15.912	15.912	15.912
Финансиски обврски				
Готови пари во оптек	20.173.010	19.482.000	20.173.010	19.482.000
Депозити на банките	16.569.637	15.045.092	16.569.637	15.045.092
Задолжителна резерва на банки и штедилници	13.187.616	12.239.921	13.187.616	12.239.921
Благајнички записи на Народната банка	25.943.719	15.861.833	25.943.719	15.861.833
Задолжителен депозит на банки и штедилници	-	169.214	-	169.214
Денарски депозити на државата	8.322.635	5.022.061	8.322.635	5.022.061
Девизни депозити на државата	3.068.062	9.917.140	3.068.062	9.917.140
Обврски кон ММФ	9.533.143	9.166.362	9.533.143	9.166.362
Останати и ограничени депозити	2.893.455	4.081.439	2.893.455	4.081.439

3. Управување со финансиски ризик

Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

Финансиски средства

Објективната вредност на ефективните странски пари, депозитите во странска валута и специјалните права на влечење коишто се вреднуваат според методот на амортизирана вредност е приближна на сметководствената вредност поради нивниот краткорочен карактер.

Објективната вредност на странските хартии од вредност кои се чуваат до достасување се одредува врз основа на нивната котирана пазарна цена на датумот на извештајот за финансиската состојба.

Како што е објаснето во белешката 18, хартиите од вредност расположливи за продажба се однесуваат на акциите во БИС со вредност од 38.481.000 МКД (2009: 35.951.000 МКД), за кои објективната вредност не може разумно да се утврди бидејќи овие акции не се предмет на активно тргување. Имајќи ја предвид специфичната улога на БИС, објективната вредност на овие акции е приближна на нивната сметководствена вредност.

Државните хартии од вредност вклучуваат обврзници издадени од Владата на Република Македонија за посебни цели - за надоместување на побарувањата на Народната банка за дадени селективни кредити. Овие обврзници не котираат на берзата и нема други инструменти со слични карактеристики. Раководството на Народната банка цени дека објективната вредност е приближна на сметководствената вредност поради тоа што нема други слични инструменти со слични карактеристики.

Кредити дадени на банки се вреднуваат според методот на амортизиран трошок. Овие кредити се одобрени со иста каматна стапка и нема други слични кредити со слични карактеристики. Поради тоа, објективната вредност е приближна на нивната сметководствена вредност.

Финансиски обврски

Објективната вредност на парите во оптек се смета дека ја претставува нивната номинална вредност. Објективната вредност на депозитите коишто се вреднуваат според методот на амортизирана вредност е приближна на сметководствената вредност.

Објективната вредност на благајничките записи издадени од Народната банка е приближна на нивната сметководствената вредност поради нивниот краткорочен карактер. Поради специфичната улога, објективната вредност на обврските врз основа на членство кај ММФ, специјални права на влечење и заеми на ММФ, не се разликува од нивната сметководствена вредност.

3. Управување со финансиски ризик

Ѓ **Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)**

Хиерархија на објективната вредност

Објективната вредност се определува врз основа на следнава хиерархија:

а) Ниво 1 - Котирана пазарна цена

Финансиски инструменти со котирани пазарни цени за идентични инструменти на активен пазар.

б) Ниво 2 - Техники за вреднување со користење на влезни информации (инпути) кои можат да се следат

Финансиски инструменти со котирани цени за слични инструменти на активен пазар или котирани цени за идентични или слични инструменти за кои не постои активен пазар и финансиски инструменти вреднувани со користење модели каде можат да се следат сите значајни влезни информации (инпути).

в) Ниво 3 - Техники за вреднување со значајни влезни информации (инпути) кои не можат да се следат

Финансиски инструменти вреднувани со користење на модели каде не можат да се следат една или повеќе значајни влезни информации (инпути).

Средства и обврски мерени по објективна вредност

31 Декември 2010	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Хартии од вредност за тргување - Должнички хартии од вредност	53.729.016	-	-	53.729.016
Злато	14.256.019	-	-	14.256.019
Вкупно финансиски средства	67.985.035	-	-	67.985.035
31 Декември 2009	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Хартии од вредност за тргување - Должнички хартии од вредност	55.127.724	-	-	55.127.724
Злато	10.291.334	-	-	10.291.334
Вкупно финансиски средства	65.419.058	-	-	65.419.058

4. Значајни сметководствени процени и расудувања при примената на сметководствените политики

Народната банка прави процени и дава претпоставки коишто влијаат на износите во извештајот на средствата и обврските за следната финансиска година. Процените и расудувањата постојано се проверуваат и се засноваат врз основа на претходни искуства и некои други фактори, вклучувајќи очекувања за идни настани за кои се верува дека ќе бидат реални во тие околности.

(а) Хартии од вредност коишто се чуваат до достасување

Народната банка го следи стандардот МСС 39 за класификација на недеривативните финансиски средства со фиксни или одредени плаќања и фиксни достасувања, како финансиски средства коишто се чуваат до достасување. Оваа класификација бара соодветна процена. Во утврдувањето на оваа процена, Народната банка ја проценува сопствената намера и способност да чува такви хартии од вредност до достасување. Доколку Народната банка не успее да ги зачува овие хартии од вредност до нивното достасување, од причини што не се однесуваат на продавање незначајна сума на хартии од вредност којашто е при крај на достасувањето, во тој случај хартиите од вредност ќе треба да се прекласификуваат како расположливи за продажба. Соодветно на ова, хартиите од вредност ќе бидат евидентирани по објективната, а не по амортизираната вредност.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010

5. Приходи од камати

	Одобрени кредити	Депозити	Златни депозити	Хартии од вредност чувани до достасување	Вкупно 31.12.2010	Вкупно 31.12.2009
Држава	200	-	-	23.726	23.926	23.005
Домашни банки	239	-	-	-	239	300
Странски субјекти	-	76.816	18.302	180.655	275.773	140.782
Останати	188	-	-	-	188	98
Вкупно 2010	627	76.816	18.302	204.381	300.126	164.185
Вкупно 2009	398	113.534	27.248	23.005	164.185	-

6. Расходи од камати

	Примени депозити	Издадени хартии од вредност	Вкупно 31.12.2010	Вкупно 31.12.2009
Држава	80.557	-	80.557	110.642
Домашни банки	323.315	1.364.182	1.687.497	1.222.837
Вкупно 2010	403.872	1.364.182	1.768.054	1.333.479
Вкупно 2009	377.504	955.975	1.333.479	-

7. Приходи од провизии

	2010	2009
Провизии од снабдување на банките со готовина	59.910	62.641
Провизии од домашни банки за долговен промет на сметка	57.752	49.596
Провизии врз основа на порамнување на плаќања (МИПС)	48.965	43.487
Провизии од девизно работење	14.534	14.934
Провизии од продажба на административни и судски таксени марки	12.187	14.299
Провизија врз основа на надомест за работи на чувар на имот на пензиски фондови	-	9.625
Останати провизии	13.978	12.761
Вкупно	207.326	207.343

Приходите врз основа на провизии од снабдување на банките со готови пари, порамнување на плаќањата преку МИПС и водење долговен промет на сметка се однесуваат на услугите коишто Народната банка ги врши за домашните банки и за другите иматели на сметки во МИПС.

7. Приходи од провизии (продолжува)

Провизиите од продажба на административни и судски таксени марки се однесуваат на делот на остварените приходи од продажба на административни и судски таксени марки којшто и припаѓа на Народната банка, согласно со договорот склучен со Министерството за финансии со кој се регулираат активностите околу нивното печатење и дистрибуција.

Провизиите од девизно работење се однесуваат на приходите остварени од продажба на девизи на државни органи, како и од вршење работи за државата во платниот промет со странство.

Висината на провизиите што Народната банка ги наплатува се регулирани со Одлуката за единствената тарифа за надоместоци за услуги што ги врши Народната банка, што ја донесува Советот на Народната банка, како и со поединечни договори склучени со одредени државни органи.

8. Расходи од провизии

	2010	2009
Провизии на странски банки	14.166	7.799
Вкупно	14.166	7.799

Провизиите платени на странски банки се однесуваат на извршените трансакции со депозитите на Народната банка и други трансакции во девизи со странски банки.

9. Нето нереализирани курсни и ценовни промени

	2010	2009
Нереализирани позитивни курсни разлики	3.743.536	1.546.709
Нереализирани негативни курсни разлики	(2.923.656)	(1.893.067)
Нереализирани позитивни курсни и ценовни промени од злато	8.920.145	5.126.693
Нереализирани негативни курсни и ценовни промени од злато	(4.944.648)	(3.070.052)
Вкупно	4.795.377	1.710.283

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010****10. Нето-приходи од хартии од вредност за тргување**

	2010	2009
Реализирана добивка од хартии од вредност за тргување	36.956	81.406
Реализирани загуби од хартии од вредност за тргување	(358.674)	(311.751)
Приходи од камати од хартии од вредност за тргување	1.393.063	1.528.634
Нереализирани позитивни ценовни промени од хартии од вредност за тргување	23.672	58.983
Нереализирани негативни ценовни промени од хартии од вредност за тргување	(659.522)	(285.276)
Вкупно	435.495	1.071.996

11. Приходи од дивиденди

	2010	2009
Приходи од дивиденди од вложувања во БИС	21.521	7.670
Вкупно	21.521	7.670

12. Останати оперативни приходи

	2010	2009
Реализирани позитивни курсни разлики, нето	125.943	139.177
Приходи од продажба на пригодни ковани пари	4.611	2.578
Останати приходи	21.018	71.522
Вкупно	151.572	213.277

Реализираните позитивни курсни разлики, нето, се врз основа на купопродажба на девизи со домашните банки, посредување со странски банки, како и од разликата помеѓу средниот и продажниот курс при продажба на девизи на државните органи за извршување девизни плаќања кон странство.

13. Расходи за вработените

	2010	2009
Плати и персонален данок	249.602	253.184
Придонеси за пензиско осигурување	60.058	65.037
Задолжителни придонеси	30.029	32.176
Останати трошоци	6.805	7.660
Вкупно	346.494	358.057

Трошоците за плати за клучното раководство на банката за 2010 година изнесуваат 12.709.000 МКД (2009: 12.702.000 МКД), вклучени во расходите за вработените.

14. Останати расходи

	2010	2009
Трошоци поврзани со изработка на банкноти и монети	111.214	103.553
Услуги	62.943	61.217
Материјални трошоци	31.937	27.604
Други административни трошоци	13.572	12.510
Останати расходи	2.471	2.370
Вкупно	222.137	207.254

Трошоците поврзани со изработката на банкноти и монети се однесуваат главно на увезените банкноти, како и на набавените материјали за ковање монети. Печатењето банкноти го вршат приватни домашни или надворешни производители, додека ковањето монети го врши Народната банка. Народната банка применува политика на разграничување на трошоците поврзани со изработка на банкноти и монети во зависност од нивната трајност.

15. Посебна резерва и исправка на вредност

	Белешка	2010	2009
(Ослободени)/Издвоени посебни резерви во врска со судски постапки со банки	25,42	(218.532)	18.883
Издвоена/(Ослободена) исправка на вредност за останата актива (Ослободени)/Издвоени посебни резерви во врска со судски постапки со физички лица /останати субјекти	29	1.637	(2.624)
Издвоени останати исправки на вредност	42	(906)	1.147
	29	84	107
Вкупно		(217.717)	17.513

16. Ефективни странски пари

Ефективните странски пари се готови странски пари и чекови коишто се чуваат во трезорот на Народната банка. Ефективните странски пари се вклучени во паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричните текови (белешка 45).

17. Депозити во странска валута

	2010	2009
Девизни депозити по видување	19.469.589	18.225.269
Орочени девизни депозити	1.845.204	10.054.713
Вклучено во парите и паричните еквиваленти (белешка 45)	21.314.793	28.279.982
Ограничени сметки	6.116	19.327
Вкупно	21.320.909	28.299.309

Депозитите носат камата по каматни стапки коишто зависат од валутата на депозитот и соодветно, за соодветните вложувања изнесуваат:

Вид на каматна стапка	31 Декември 2010	31 Декември 2009
- депозити преку ноќ во САД-долари	0,16%	0,14%
- евро-депозити преку ноќ	0,33%	0,61%
- орочени евро-депозити	0,35%	0,28%

Девизните депозити ја вклучуваат пресметаната камата во износ од 54.000 МКД (2009: 286.000 МКД).

Депозити во странска валута според видот на субјектот

	2010	2009
Централни банки	21.119.592	28.223.491
Странски деловни банки	164.703	61.237
Меѓународни финансиски институции	36.614	14.581
Вкупно	21.320.909	28.299.309

Депозити во странска валута според географската локација

	2010	2009
Европа	20.544.291	27.830.818
Америка	657.595	458.463
Друго	119.023	10.028
Вкупно	21.320.909	28.299.309

18. Странски хартии од вредност

Народната банка има вложувања во странски должнички хартии од вредност и странски сопственички хартии од вредност. Вложувањата во странски должнички хартии од вредност се класификувани како хартии од вредност за тргување и хартии од вредност кои се чуваат до достасување.

	2010	2009
Хартии од вредност за тргување	53.729.016	55.127.724
Странски должнички хартии од вредност	53.729.016	55.127.724
Хартии од вредност кои се чуваат до достасување	16.005.396	-
Странски должнички хартии од вредност	16.005.396	-
Хартии од вредност расположливи за продажба	38.481	35.951
Сопственички странски хартии од вредност	38.481	35.951
Вкупно	69.772.893	55.163.675
Тековни	57.713.460	55.127.724
Нетековни	12.059.433	35.951

Портфолиото на хартиите од вредност за тргување го сочинуваат висококвалитетни должнички хартии од вредност. Вложувањата во хартии од вредност за тргување се усогласуваат со пазарната вредност секојдневно и носат фиксни годишни и полугодишни купонски камати со стапка помеѓу 0,875% и 5,375% годишно (2009: помеѓу 0,875% и 5,625%). Странските хартии од вредност за тргување вклучуваат пресметана недостасана камата во износ од 720.792.000 МКД (2009: 826.746.000 МКД).

Хартиите од вредност за кои е изразена намера дека се чуваат до достасување носат фиксни приходи. Странските хартии од вредност кои се чуваат до достасување вклучуваат пресметана камата во износ од 259.663.000 МКД.

Сопственичките хартии од вредност се состојат од обични акции од БИС чијашто номинална вредност изнесува 5.000 СПВ по акција (платливи 25% од нивната номинална вредност). Акцииите од БИС претставуваат сопственички инструменти коишто не котираат на пазар и чијашто објективна вредност не може да биде реално утврдена и поради тоа се прикажуваат по набавната вредност.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010****19. Злато**

	2010	2009
Златни депозити по видување	14.056.690	9.856
Орочени златни депозити	172.975	10.262.472
Злато во трезорот на Народната банка	26.354	19.006
Вкупно	14.256.019	10.291.334
Тековни	14.083.044	28.862
Нетековни	172.975	10.262.472

Вкупните златни резерви на Народната банка, заклучно со 31. декември 2010 година, изнесуваат 218.253,31 унци (2009: 218.281,468 унци) со пазарна вредност од 1.410,25 САД-долари (65.314 МКД) за унца (2009: 1.104,00 САД-долари или 47.102 МКД за унца). Каматните стапки на орочените златни депозити за 2010 година изнесуваат: 0,535% и 0,57% годишно за златни депозити засновани врз основа на цената на златото во ЕУР и 0,31% за златни депозити засновани врз основа на цената на златото во САД-долари (2009: 0,535% и 0,57% годишно за златни депозити засновани врз основа на цената на златото во ЕУР и 0,31% за златни депозити засновани врз основа на цената на златото во САД-долари). Орочените златни депозити ја вклучуваат пресметаната камата во износ од 952.000 МКД (2009: 9.787.000 МКД).

20. Специјални права на влечење (СПВ)

Народната банка има тековна сметка кај ММФ деноминирана во специјални права на влечење (СПВ) којашто се употребува за обработка и порамнување на сите трансакции со ММФ. Оваа тековна сметка носи камата во висина на таканаречената базична стапка на ММФ. Во текот на 2010 година, базичната стапка се движеше помеѓу 0,22% до 0,40% (2009: помеѓу 0,23% до 0,83% годишно). За алокацијата на специјалните права на влечење види белешка 39. Специјалните права на влечење се вклучени во паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричните текови (белешка 45).

21. Побарувања од државата за односи со ММФ

	2010	2009
Побарување поврзано со општа и специјална нето кумулативна алокација	4.097.853	-
Побарување поврзано со обврската по алокацијата на СПВ	599.856	560.415
Вкупно	4.697.709	560.415
Тековни	4.697.709	560.415

21. Побарувања од државата за односи со ММФ (продолжува)

Побарувањето поврзано со општа и специјална нето кумулативна алокација, се однесува на средствата, кои согласно Законот за регулирање на обврските на Република Македонија кон ММФ по основ на користење на средства од општата и специјалната нето кумулативна алокација на СПВ, одобрени со резолуција на Одборот на гувернери на ММФ (белешка 39а), се дадени на користење на Република Македонија.

Побарувањето се однесува на алокацијата на СПВ кај ММФ којашто произлегува од кореспондентната обврска за македонскиот дел на обврската кон ММФ за СПВ, во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во ММФ (белешка 39а).

22. Хартии од вредност на државата

	2010	2009
Хартии од вредност коишто се чуваат до достасување		
Обврзница за селективни кредити	781.426	757.701
Вкупно	781.426	757.701
Нетековни	781.426	757.701

Обврзницата за селективни кредити којашто се чува до достасување претставува хартија од вредност издадена во име и за сметка на Република Македонија, врз основа на одредбите на Законот за реконструкција и санација на дел од банките во Република Македонија од 1995 година.

Обврзницата за селективните кредити достасува за плаќање во април 2020 година. Номиналната вредност на обврзницата е 1.039.318.000 МКД денари и обврзницата не носи камата. Оваа обврзница е вреднувана по објективна вредност на средствата со кои таа е стекната и се амортизира до датумот на достасување на обврзницата.

23. Членство кај ММФ

Во согласност со Статутот на ММФ, којшто е ратификуван од Собранието на Република Македонија, како и во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во Меѓународниот монетарен фонд, Народната банка делува како фискален агент на Република Македонија и истовремено настапува како депозитар на ММФ во Република Македонија. Во тоа својство, Народната банка води евиденција на квотата на Република Македонија за членството во ММФ како и на сметката бр. 1 и сметката бр. 2. Квотата на Република Македонија за членство во ММФ на крајот на 2010 година изнесува 4.823.203.000 МКД, сметката бр. 1 изнесува 12.088.000 МКД и сметката бр. 2 изнесува 143.000 МКД (2009: 4.765.447.000 МКД, 11.943.000 МКД и 141.000 МКД соодветно за трите позиции, белешка 39б). Промените се резултат на извршеното вреднување на овие позиции со курс на СПВ од 30. април според финансиската година на ММФ.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010****24. Кредити дадени на банки**

	2010	2009
Долгорочни кредити од конверзијата на селективните кредити во: - 1996 година	15.912	15.912
Вкупно	15.912	15.912
Нетековни	15.912	15.912

Овие кредити се настанати со реструктурирање на таканаречените селективни кредити на Народната банка коишто се користеле за рефинансирање главно на земјоделските кредити на банките во поранешна Југославија. Кредитите конвертирани во 1996 година достасуваат на 31. март 2020 година и носат годишна камата од 1,5%, којашто достасува за плаќање полугодишно.

25. Други побарувања

	2010	2009
Побарување од банка во стечај	1.018.419	1.034.569
Достасани аукциски депозити	9.268	9.268
Вкупно	1.027.687	1.043.837
Исправка на вредноста	(1.027.687)	(1.043.837)
Вкупно	-	-

Во јануари 2004 година, Народната банка исплати 1.018.258.000 МКД кон странски банки врз основа на гаранции за позајмувања на една македонска банка од странски банки, дадени врз основа на Одлуката за критериумите и условите за употреба на дел од девизните резерви врз основа на гаранции за позајмувања на македонски банки од странски банки, којашто престана да важи од март 2003 година. Народната банка создаде побарување од домашната банка. Врз банката беше покрената стечајна постапка во текот на март 2004 година. Народната банка има побарувања врз основа на дадени гаранции од банката во стечај на износ од 1.034.569.000 МКД. Народната банка целосно изврши исправка на вредност на побарувањата од банката во стечај.

Достасани ненаплатени побарувања од банки се однесуваат на аукциските депозити на една банка коишто не беа вратени на време. Во 1999 година започна стечајна постапка против оваа банка којашто сè уште е во тек. Народната банка во целост ги резервира побарувањата од банката во стечај.

Движењето на исправката на вредност на другите побарувања е прикажано во продолжение:

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010

25. Други побарувања (продолжува)

	2010	2009
Состојба на 1 Јануари	1.043.837	1.043.837
Ослободување на исправка на вредност на побарувања од банка во стечај (Белешка 15)	(16.150)	-
Состојба 31 декември	1.027.687	1.043.837

26. Недвижности и опрема

	Земјиште и згради	Мебел, опрема и возила	Уметнички дела	Инвести -ции во тек	Вкупно средства - деловни цели	Средства за рекреати -вни цели	Вкупно
Состојба на 1. јануари 2009							
Набавна вредност	875.089	453.833	62.834	38.178	1.429.934	34.904	1.464.838
Акумулирана амортизација	(173.820)	(333.693)	-	-	(507.513)	(14.358)	(521.871)
Сегашна вредност	701.269	120.140	62.834	38.178	922.421	20.546	942.967
Состојба на 1. јануари 2009, сегашна вредност	701.269	120.140	62.834	38.178	922.421	20.546	942.967
Зголемувања на средствата во текот на годината	21.262	20.256	-	21.317	62.835	85	62.920
Намалувања на средствата (отуѓување, расходување)	-	(26)	-	-	(26)	(225)	(251)
Трансфери	-	-	-	-	-	-	-
Амортизација за годината	(24.717)	(34.611)	-	-	(59.328)	(808)	(60.136)
Состојба на 31. декември 2009	697.814	105.759	62.834	59.495	925.902	19.598	945.500
Состојба на 31. декември 2009							
Набавна вредност	896.351	469.456	62.834	59.495	1.488.136	34.442	1.522.578
Акумулирана амортизација	(198.537)	(363.697)	-	-	(562.234)	(14.844)	(577.078)
Сегашна вредност	697.814	105.759	62.834	59.495	925.902	19.598	945.500

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010

26. Недвижности и опрема (продолжува)

	Земјиште и згради	Мебел, опрема и возила	Уметнички дела	Инвестиции во тек	Вкупно средства - деловни цели	Средства за рекреативни цели	Вкупно
Состојба на 1. јануари 2010							
Набавна вредност	896.351	469.456	62.834	59.495	1.488.136	34.442	1.522.578
Акумулирана амортизација	(198.537)	(363.697)	-	-	(562.234)	(14.844)	(577.078)
Сегашна вредност	697.814	105.759	62.834	59.495	925.902	19.598	945.500
Состојба на 1. јануари 2010, сегашна вредност	697.814	105.759	62.834	59.495	925.902	19.598	945.500
Зголемувања на средствата во текот на годината	3.252	14.979	188	4.968	23.387	-	23.387
Намалувања на средствата (отуѓување, расходување)	-	(63)	-	-	(63)	-	(63)
Трансфери	15.428	27.681	-	(43.109)	-	-	-
Амортизација за годината	(26.809)	(34.815)	-	-	(61.624)	(773)	(62.397)
Состојба на 31. декември 2010	689.685	113.541	63.022	21.354	887.602	18.825	906.427
Состојба на 31. декември 2010							
Набавна вредност	915.031	479.837	63.022	21.354	1.479.244	34.442	1.513.686
Акумулирана амортизација	(225.346)	(366.296)	-	-	(591.642)	(15.617)	(607.259)
Сегашна вредност	689.685	113.541	63.022	21.354	887.602	18.825	906.427

Основните средства за рекреативни цели вклучуваат две згради и други основни средства во рамките на тие згради.

Како дел од реформите на платниот систем, во 2001 година Народната банка ја презеде функцијата за снабдување со готовина од поранешниот Завод за платен промет (ЗПП), како и дел од зградите, опремата и мебелот на ЗПП поврзани со таа функција во десет градови во Македонија. Овие основни средства беа префрлени во владение на Народната банка и во моментот Народната банка ги користи и ги одржува.

Народната банка има направено капитални подобрувања коишто се прикажани во горната табела како дел од инвестиции во тек. Бидејќи надлежните органи сè уште немаат донесено конечна одлука за распределба на имотот од ЗПП, Народната банка сè уште не е правен титулар на овој имот. Од истите причини, не е извршена процена на вредноста на овој имот и тие не се евидентирани во финансиските извештаи на Народната банка.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010****27. Нематеријални средства**

	2010	2009
Состојба на 1. јануари		
Набавна вредност	142.551	138.229
Инвестиции во тек	6.611	3.841
Акумулирана амортизација	(115.588)	(101.031)
Сегашна вредност	33.574	41.039
Состојба на 1. јануари, сегашна вредност	33.574	41.039
Зголемувања на средствата во текот на годината	7.437	4.463
Амортизација за годината	(15.417)	(14.698)
Инвестиции во тек	89	2.770
Состојба на 31. декември	25.683	33.574
Состојба на 31. Декември		
Набавна вредност	144.511	142.551
Инвестиции во тек	6.701	6.611
Акумулирана амортизација	(125.529)	(115.588)
Сегашна вредност	25.683	33.574

28. Пригодни ковани пари

Пригодните ковани пари се златници и сребреници коишто врз основа на одлука на Владата на Република Македонија се произведени за да се одбележат јубилеи значајни за државата. На 31. декември 2010 година, Народната банка располагаше со вкупно 7.288 златници и 137 сребреници (2009: 7.559 златници и 216 сребреници). Пригодните ковани пари во трезорот на Народната банка се наменети за продажба.

29. Побарувања

Побарувањата ги сочинуваат побарувања врз основа на надоместоци и провизии за извршени услуги од страна на Народната банка и побарувања за одржувањето на комплексот банки и останати побарувања:

	2010	2009
Провизии	22.087	21.825
Побарувања за одржување на комплексот банки	5.871	2.977
Останати побарувања	408.548	421.822
Исправка на вредноста на останатите побарувања	(408.548)	(421.822)
Вкупно	27.958	24.802

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010****29. Побарувања (продолжува)**

Движењето на исправката на вредноста на останатите побарувања е прикажано во продолжение:

	2010	2009
Состојба на 1. јануари	421.822	418.615
Зголемување/(Ослободување) на исправка на вредност (белешка 15)	1.637	(2.624)
Зголемување на останати исправки на вредност (белешка 15)	84	107
(Отпис)/Зголемување на сомнителни и спорни побарувања	(14.995)	5.724
Состојба на 31. декември	408.548	421.822

Исправката на вредност на останатите побарувања главно се однесува на побарувања од физички и правни лица за кои се започнати судски процеси во минати години. Народната банка целосно изврши исправка на вредност на овие побарувања.

30. Останата актива

	2010	2009
Пресметани трошоци за печатење пари	142.847	180.521
Останати пресметани трошоци	4.601	6.703
Канцелариски и други материјали	7.957	6.315
Останати средства	470	12.409
Вкупно	155.875	205.948
Тековни	147.918	199.633
Нетековни	7.957	6.315

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010****31. Готови пари во оптек**

Обврските на Народната банка за издадени готови пари изнесуваат:

Готови пари во оптек		2010		2009	
МКД	Номинална вредност	Парчиња	Вредност во илјади МКД	Парчиња	Вредност во илјади МКД
Монети	0,5	3.284.875	1.642	3.278.731	1.639
Монети	1	71.289.709	71.290	67.923.933	67.924
Монети	2	45.348.618	90.697	43.355.278	86.711
Монети	5	28.630.293	143.151	27.967.752	139.839
Монети	10	5.595.002	55.950	2.961.427	29.614
Монети	50	897.612	44.881	1.048.630	52.432
Банкноти	10	25.733.452	257.335	25.999.030	259.990
Банкноти	50	5.599.018	279.951	5.272.247	263.612
Банкноти	100	10.931.631	1.093.163	10.612.830	1.061.283
Банкноти	500	6.029.569	3.014.784	6.383.944	3.191.972
Банкноти	1000	14.788.731	14.788.731	13.973.884	13.973.884
Банкноти	5000	66.287	331.435	70.620	353.100
Вкупно:			20.173.010		19.482.000

32. Депозити на банки

	2010	2009
Депозити на банки во МКД	15.647.021	14.231.233
Депозити на банки во девизи	922.616	813.859
Вкупно	16.569.637	15.045.092
Тековни	16.569.637	15.045.092

Обврските врз основа на депозити кон банките во МКД ги одразуваат состојбите на сметките на банките кај Народната банка за порамнување на платните трансакции. Средствата на сметките на банките се вклучуваат во исполнувањето задолжителна резерва во денари на банките, на која Народната банка плаќа надомест во пропишан процент (белешка 33).

Со цел одржување на девизната ликвидност и намалување на изложеноста на кредитниот ризик на домашните банки, од февруари 2009 година банките можат да пласираат девизни депозити кај Народната банка. На овие депозити Народната банка плаќа камата по каматни стапки коишто зависат од висината на каматните стапки на средствата пласирани во инструменти емитирани од влади, централни банки или меѓународни финансиски институции од земјите-членки на евро-зоната. Депозитите на банките во странска валута ја вклучуваат пресметаната камата во износ од 41.000 МКД (2009: 255.000 МКД).

33. Задолжителна резерва на банки во девизи и задолжителна резерва на штедилници во денари

	2010	2009
Задолжителна резерва на банките во девизи	13.170.995	12.225.709
Задолжителна резерва на штедилниците во МКД	16.621	14.212
Вкупно	<u>13.187.616</u>	<u>12.239.921</u>
Тековни	<u>13.187.616</u>	<u>12.239.921</u>

Согласно со регулативата, банките имаат обврска за исполнување на задолжителна резерва во денари и во девизи.

Народната банка плаќа надомест по стапка од 2% на задолжителната резерва во денари на просечно издвоените средства на сметката на банката во текот на периодот на исполнување (2009:2%). Од октомври 2009 година, Народната банка плаќа надомест на задолжителната резерва во девизи по стапка од 0.1% на годишно ниво.

Согласно со регулативата, штедилниците имаат обврска за задолжителна резерва во денари. Обврската за задолжителна резерва на штедилниците се исполнува на фиксно ниво. Народната банка плаќа надомест на задолжителната резерва на штедилниците по стапка на надомест на задолжителната резерва во денари на банките.

34. Благајнички записи на Народната банка

Во текот на 2010 година, рокот на достасување на благајничките записи изнесуваше 28 дена. На аукциите на благајнички записи се применуваше тендер со износи и однапред дефинирана каматна стапка. Каматните стапки на аукциите имаа тренд на намалување и се движеа од 8,00% во јануари до 4,00% во декември. (2009 година: рок на достасување 28 дена; тендер со износи и однапред дефинирана каматна стапка, каматните стапки се движеа од 7,00% - 8,50%).

Благајничките записи на Народната банка ја вклучуваат пресметаната камата во износ од 38.798.000 МКД (2009: 36.600.000 МКД).

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010

35. Задолжителен депозит на банки и штедилници

	2010	2009
Задолжителен депозит на банките	-	167.940
Задолжителен депозит на штедилниците	-	1.274
Вкупно	-	169.214
Тековни	-	169.214

Од август 2008 година до декември 2009 година, банките и штедилниците беа обврзани да издвојуваат задолжителен депозит кај Народната банка. Издвојувањето на задолжителниот депозит се вршеше месечно за износот за кој банките и штедилниците евентуално ја пречекориле утврдената месечна стапка на раст на кредитите кон секторот „население“ пропишана со регулативата. Народната банка плаќаше камата на задолжителниот депозит на банките и штедилниците по каматна стапка од 1% на годишно ниво. Задолжителниот депозит на банките и штедилниците вклучуваше пресметана камата (2009: 75.000 МКД).

36. Денарски депозити на државата

Народната банка врши депозитни работи за државата и за органите на државната управа, согласно со Законот за Народната банка.

	2010	2009
Единствена трезорска сметка	7.446.150	4.069.032
Останати денарски депозити	876.485	953.029
Вкупно	8.322.635	5.022.061
Тековни	8.322.635	5.022.061

Во текот на 2010 година, Народната банка плаќаше камата на депозитите на државата по каматна стапка од 1% на годишно ниво (2009: 1% годишно). Депозитите на државата ја вклучуваат пресметаната недостасана камата во износ од 6.459.000 МКД (2009: 3.958.000 МКД).

37. Девизни депозити на државата

Согласно со Законот за Народната банка и Законот за девизно работење, Народната банка е агент на државата за вршење платен промет со странство. Органите на централната државна власт и дел од јавните фондови ги депонираат своите девизни приливи на девизни сметки кај Народната банка, под услов Министерството за финансии формално да им одобри да отворат ваква сметка. На 31. декември 2010 година овие депозити изнесуваат 3.068.062.000 МКД (2009: 9.917.140.000 МКД). Во 2010 година, Народната банка плаќаше камата на девизните депозити на државата по каматна стапка од 0,7% на годишно ниво (2009: 0,7% годишно).

38. Ограничени депозити

Ограничените депозити главно вклучуваат девизни средства на депонентите (државата) коишто чекаат извршување дознака во странство и средства на депонентите (државата) коишто претставуваат покритие од 100% за акредитив што е отворен за нивна сметка од страна на Народната банка. Народната банка не плаќа камата на овие депозити.

39. Обврски кон ММФ

Обврските кон ММФ ги сочинуваат обврските врз основа на нето кумулативната алокација и обврските врз основа на членство и депозити на ММФ.

а) Обврски врз основа на алокација на СПВ- во име и за сметка на државата

Со одлука на Извршниот одбор на ММФ од 14. декември 1992 година, Република Македонија наследи 5,4% од обврската во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во ММФ по нето-алокацијата на СПВ од поранешна Југославија, во износ од 8.378.694 СПВ.

Со одлука на Извршниот одбор на ММФ од 7 август 2009 година, Република Македонија доби општа нето кумулативна алокација на СПВ во износ од 51.076.245 СПВ. Со стапување во сила на четвртиот амандман на Статутот на ММФ на 10 август 2009 година а врз основа на донесена одлука од Извршниот одбор на ММФ од 1997 година, Република Македонија доби специјална нето кумулативна алокација на СПВ во износ од 6.161.937 СПВ.

Вкупната обврска на Република Македонија за алокацијата на СПВ на крајот на 2010 година изнесува 65.616.876 СПВ (2009: 65.616.876 СПВ). Според Статутот на ММФ, обврската за алокацијата на СПВ достасува за наплата само во случај и во износ на откажаната алокација на СПВ, за што е потребна одлука од Советот на гувернери на ММФ, со 85% мнозинство гласови, или во случај на укинување на учеството во Одделот на СПВ во рамките на ММФ.

Народната банка плаќа камата на вкупниот износ на обврската по алокација на СПВ (65.616.876 СПВ), пресметана по основната каматна стапка на ММФ. Почнувајќи од 2005 година, Народната банка ја рефундира исплатена камата на обврската по алокација на СПВ наследена од поранешна Југославија (8.378.694 СПВ), од Буџетот на Република Македонија.

Согласно склучениот договор помеѓу Народната банка и Министерство за финансии на Република Македонија (види белешка 21), Народната банка ќе рефундира и средства за исплатената камата на обврската по општата и специјалната алокација на СПВ, од Буџетот на Република Македонија.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2010****39. Обврски кон ММФ (продолжува)**

б) Обврски врз основа на членство и депозити (види белешка 23):

	2010	2009
Обврски врз основа на издадена меница за членство кај ММФ	4.823.203	4.765.447
Обврски врз основа на сметката 1	12.088	11.943
Обврски врз основа на сметката 2	143	141
Вкупно	4.835.434	4.777.531
Тековни	4.835.434	4.777.531

40. Останати депозити

	2010	2009
Обврски врз основа на денарски депозити кон други домашни субјекти	2.409.086	3.409.813
Обврски врз основа на денарски депозити кон меѓународни финансиски институции	3.706	3.706
Вкупно	2.412.792	3.413.519
Тековни	2.412.792	3.413.519

Обврските врз основа на денарски депозити кон други домашни субјекти ги сочинуваат: клиентските сметки на брокерските друштва, сметката на Централниот депозитар за хартии од вредност и сметката на Фондот за осигурување на депозити. Клиентските сметки на брокерските друштва и сметката на Централниот депозитар за хартии од вредност служат за порамнување трансакции за работи со хартии од вредност. Народната банка не плаќа камата на овие депозити. Сметката на Фондот за осигурување на депозити, согласно со Законот за осигурување на штедни влогови се држи кај Народната банка. Народната банка плаќа камата на сметката на Фондот за осигурување на депозити од 0,5% годишно (2009: 0,85% годишно). Сметките на меѓународните финансиски институции се депонирани кај Народната банка. Народната банка не плаќа камата на овие депозити.

41. Останати обврски

Обврските се анализирани на следниов начин:

	2010	2009
Обврски произлезени од стечајот на БНТ	146.480	147.602
Обврски по наплатени ануитети од продадени општествени станови	7.862	7.544
Обврски врз основа на даноци	1.199	805
Обврски по распределена добивка	-	407.789
Други обврски	13.651	12.815
Вкупно	169.192	576.555

41. Останати обврски (продолжува)

Обврските по распределена добивка се однесуваат на распределена добивка спрема Буџетот на Република Македонија, а во согласност со одредбите на Законот за Народната банка. Распределбата на нето-добивката ја одобрува Советот на Народната банка (белешка 1).

Обврските произлезени од стечајот на Банката за надворешна трговија (БНТ) се однесуваат на наследени обврски на Народната банка врз основа на штедни влогови на граѓани затекнати во моментот кога беше објавен стечајот на банката во 1995 година, во висина од 292.442.000 МКД. За измирување на овие обврски, од стечајната маса на БНТ, на Народната банка ѝ беа обезбедени недвижности коишто Народната банка веднаш, без надомест, ѝ ги отстапи на Владата на Република Македонија.

Обврските по наплатени ануитети од продадени општествени станови претставуваат обврски кон Буџетот на Република Македонија за неисплатена денарска противвредност на девизни приливи врз основа на наплатени редовни ануитети од продадени општествени станови на физички лица. Уплатите од физичките лица ги примаат деловните банки и ги пренесуваат на посебна девизна сметка на Буџетот на Република Македонија кај Народната банка. Овие уплатени девизни средства се акумулираат на посебна сметка во Народната банка и таа ја пренесува нивната денарска противвредност на Буџетот на Република Македонија еднаш неделно.

42. Посебна резерва

	2010	2009
Посебна резерва за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со банки	-	202.382
Посебна резерва за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со останати субјекти	6.084	6.990
Вкупно	6.084	209.372

Посебните резерви за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови се однесуваат на износот на главница и камата за коишто Народната банка очекува дека можеби ќе мора да им ги исплати на правниот субјект и физичките лица коишто имаат поднесено тужба против Народната банка (види белешка 15).

Врз основа на конечна одлука на надлежниот суд, судскиот спор со една домашна банка беше решен во корист на Народната банка, за којшто се ослободија посебни резерви во износ од 202.382.000 МКД.

42. Посебна резерва (продолжува)

Движењето на посебните резерви за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови се прикажани во продолжение:

	2010	2009
Состојба на 1. јануари	209.372	189.342
Ослободување/Зголемување на посебните резерви за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со банки (белешка 15)	(202.382)	18.883
Ослободување/Зголемување на посебните резерви за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со останати субјекти (белешка 15)	(906)	1.147
Состојба на 31. декември	6.084	209.372

43. Останата пасива

	2010	2009
Депонирани средства врз основа на одземена ефективна и депонирани емства	423.623	414.769
Уплати на капитал во очекување лиценца за вршење дејност	184.515	167.003
Противставка на пригодни ковани пари	91.568	96.178
Обврски кон добавувачи и други обврски	15.021	12.016
Одложени приходи	14.602	14.326
Вкупно	729.329	704.292

Обврските врз основа на депонирани средства по одземени ефективни средства и депонирани емства се однесуваат на депонираните девизни средства коишто надлежни државни органи ги одземале од правни и физички лица како задолжителна мерка и против кои покренале тужби кај надлежните судови. Во зависност од судското решение, овие девизи му се враќаат на лицето од кое се одземени или во денарска противвредност се исплатуваат во Буџетот на Република Македонија. Народната банка не плаќа камата на овие средства.

Уплатите на капитал во очекување лиценца вклучуваат депозит што се однесува на барање за издавање лиценца од Министерството за финансии за вршење осигурителна активност, а во согласност со Законот за супервизија на осигурувањето. Народната банка не плаќа камата на овие средства.

Противставката на пригодните ковани пари е резултат на сметководствената политика во однос на пригодните ковани пари (како што е објаснето во белешката 2Љ и белешка 28).

44. Капитал и резерви

Капитал

Капиталот на Народната банка е дефиниран со Законот за Народната банка и на 31. декември 2010 година тој изнесува 1.289.789.000 МКД (2009: 1.289.789.000 МКД).

Општи резерви

Во согласност со одредбите на Законот за Народна банка, по издвојувањето на нереализираните приходи во ревалоризациони резерви, 70% од финансискиот резултат за распределба се распределува во општи резерви сè додека не се постигне нивото на примарниот капитал на Народната банка. По достигнувањето на примарниот капитал, 15% од остатокот на добивката се распределува во општи резерви, а остатокот се распоредува во Буџетот на Република Македонија. Општите резерви се користат за покривање на општите ризици од работењето на Народната банка. Со 31 декември, 2010 година, истите се искористени за покривање на негативниот резултат за распределба од 2010 година во износ од 762.373.000 МКД.

Ревалоризациони резерви

	2010	2009
Ревалоризациони резерви од нереализирани курсни и ценовни промени		
○ Ревалоризациони резерви од курсни разлики	3.724.307	2.904.427
○ Ревалоризациони резерви од ценовни и курсни промени на златото	10.316.853	6.341.356
○ Ревалоризациони резерви од ценовни промени на хартиите од вредност за тргување	97.621	430.156
Вкупно	14.138.781	9.675.939

Ревалоризационите резерви претставуваат акумулирани нето нереализирани позитивни курсни и ценовни промени од периодичните курсни ревалоризации на девизните средства и обврски, коишто се користат како резерва против можни идни негативни трендови во движењето на курсните и ценовните промени соодветно.

Ревалоризационата резерва од пресметани курсни разлики од девизните средства и обврски, е зголемена поради распределба на нереализирани нето позитивни курсни разлики за 2010 година во износ од 819.880.000 МКД (2009: пресметаните нето негативни курсни разлики во износ од 346.358.000 МКД беа покриени од ревалоризациони резерви).

44. Капитал и резерви (продолжува)

Ревалоризационата резерва од курсни и ценовни промени на златото за 2010 година е зголемена за износ од 3.975.497.000 МКД врз основа на распределба на нереализираните нето позитивни ценовни и курсни разлики на златото (2009: 2.056.641.000 МКД).

Ревалоризационата резерва за ценовни промени на хартиите од вредност за тргување е намалена за износ од 82.570.000 МКД поради покривање на нето негативни ценовни промени на хартиите од вредност за тргување по принципот „хартија по хартија“. Ревалоризационите резерви врз основа на реализирани ценовни промени од хартиите од вредност во износ од 249.965.000 МКД се додаваат на негативниот резултат за распределба за тековната година.

45. Пари и парични еквиваленти

	2010	2009
Ефективни странски пари (белешка 16)	88.813	154.535
Депозити во странска валута (белешка 17)	21.314.793	28.279.982
СПВ средства кај ММФ (белешка 20)	57.728	3.886.612
Вкупно	21.461.334	32.321.129

46. Преземени и потенцијални обврски**а) Тужби**

Во моментот се водат неколку судски постапки против Народната банка коишто произлегуваат од тековното работење. Народната банка се спротивставува на овие тужби и врз основа на правен совет смета дека нема да се јават значајни материјални загуби, освен износот за кој веќе е направена резервација (белешки 15 и 42).

47. Трансакции со поврзани субјекти

Народната банка има трансакции со поврзани субјекти, со Владата на Република Македонија и со сите членови на Советот. Трансакциите и состојбите со поврзаните субјекти се прикажани во белешките 5, 6, 13, 22, 36 и 37.

48. Настани по датумот на Извештајот за финансиската состојба

После датумот на изготвување на Извештајот за финансиската состојба, последователно се немаат случено материјални настани коишто би барале објавување во финансиските извештаи.